

Pabo Deventer

**Handleiding voor afstuderen 2020-2021
VOLTijd**

Lerarenopleiding Basisonderwijs (APO)
Saxion locatie Deventer
Moduulcode: L.15175
Toetscode: T.44865
Auteurs: Sam Moeke
Studiejaar: 2020-2021
Versie: 1 semester 1

© Copyright Saxion

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband, elektronisch of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING.....	4
HOOFDSTUK 1 LIO en AFSTUDEERASSESSMENT.....	9
1.1 Lio-periode.....	9
1.1.6 Beoordeling WPL D1	12
1.1.7 Het afstudeerassessment/ WPL D2	13
1.1.8 In te leveren materialen	14
1.1.9 Tijdsplan en procedurebeschrijving van de lio-beoordeling	14
1.2 Afstudeerassessment	14
1.2.1 Waarop wordt de student beoordeeld?	14
1.2.2 Wie beoordeelt de student?	15
1.2.3 Afname	15
1.2.4 Competenties en bijbehorende beoordelingsaspecten lio.....	16
1.2.4.1 Interpersoonlijk competent	16
1.2.4.2 Pedagogisch competent	17
1.2.4.3 Vakinhoudelijk & didactisch competent	18
1.2.4.4 Organisatorisch competent	19
1.2.4.5 Competent in het samenwerken met collega's	20
1.2.4.6 Competent in samenwerking met de omgeving.....	21
1.2.5 Eendoordeel	22
HOOFDSTUK 2 BEROEPSTAAK ONDERZOEK.....	25
2.1 Wat te doen?.....	28
2.2 Beroepsproduct	30
2.3 Eindproduct.....	33
2.4 Organisatie van de beroepstaak.....	34
HOOFDSTUK 3 HET EINDGESPREK.....	36
3.1 Voorbereiding	36
3.2 Opdracht.....	36
3.3 Beoordeling.....	37
3.4 Herkansing	39
REFERENTIELIJST	40
BIJLAGEN.....	41
Bijlage 1 Tijdsplan en procedurebeschrijving van de lio-beoordeling.....	42
Bijlage 2 Schema afstudeerdata 20-21	43
Bijlage 3 Beoordelingsformat beroepstaak Onderzoek semester 1 2019-2020	44
Bijlage 4 Beoordelingsformulier Eindgesprek Saxion pabo Deventer1	51
Bijlage 5 Hulpvragen ten behoeve van het eindgesprek	54

INLEIDING

In deze reader is de laatste fase van de opleiding beschreven; de fase startbekwaam. Deze fase staat geheel in het teken van de praktijk. De studie wordt afgerond met een lio-periode, waarin gedurende langere tijd op een basisschool alle gelegenheid is om te voldoen aan het derde niveau van de competentiekaarten van Saxion pabo Deventer, het zogenaamde startbekwaamheidsniveau.

Deze inleiding omschrijft de verschillende producten, wie de beoordelaars zijn, de onderlinge relatie tussen de afstudeerproducten en duidt het aantal studiepunten. De fase startbekwaam wordt afgerond met drie afstudeeronderdelen. De lio-stage, de beroepstaak Onderzoek en het eindgesprek. Deze drie afstudeeronderdelen worden elk door verschillende beoordelaars beoordeeld. Na voldoende afronding van de lio-stage en de beroepstaak Onderzoek volgt het eindgesprek.

Aan de afstudeerproducten zijn de acht competenties van de fase startbekwaam met de daarbij behorende prestatie-indicatoren gekoppeld. Deze opdrachten dekken de gehele competentiekaart. Welke competentie gekoppeld is aan welke opdracht staat in het toetsplan van deze opleidingsfase.

Deze reader is opgebouwd rond de drie afstudeeropdrachten die in de fase startbekwaam centraal staan. De drie afstudeeropdrachten zijn:

1. WPL D1+ D2/Afstudeerassessment (deel 1)
2. Beroepstaak Onderzoek (deel 2)
3. Eindgesprek (deel 3)

Toetsvormen

Aan de afstudeerproducten is een diversiteit van toetsvormen, omstandigheden en beoordelaars verbonden; hierdoor kan op een valide en betrouwbare manier aan het eind van de fase worden vastgesteld of de student startbekwaam is. De afstudeeropdrachten sluiten alle drie een leerlijn van het curriculum af. Binnen het curriculum worden drie leerlijnen onderscheiden: de kennis- en vaardighedenlijn, de integrale lijn en de reflectielijn. Elk afstudeerproduct correspondeert met één van de leerlijnen (Figuur 1).

Integrale lijn	Reflectielijn	Kennis- en vaardigheden lijn
WPL D1+D2/Afstudeerassessment	Eindgesprek	Beroepstaak Onderzoek

Figuur 1. Drie Leerlijnen Binnen het Curriculum van Saxion Pabo Deventer.

Een voldoende beoordeling voor de afstudeeropdrachten houdt in dat voldaan is aan de prestatie-indicatoren van alle competenties op het hoogste niveau, het startbekwaamheidsniveau. Elke afstudeeropdracht vertegenwoordigt competenties (Figuur 2):

Competentie 1 t/m 6	Competentie 7	Competentie 8
WPL D1 en WPL D2/Afstudeerassessment	Eindgesprek	Beroepstaak Onderzoek
1. Interpersoonlijk competent 2. Pedagogisch competent 3. Vakinhoudelijk en didactisch competent 4. Organisatorisch competent 5. Competent in samenwerken met collega's 6. Competent in samenwerken met de omgeving	7. Competent in reflectie en ontwikkeling	8. Competent in onderzoek

Figuur 2. Overzicht van Competenties Gekoppeld aan Afstudeeropdrachten.

Het laatste hoofdstuk van deze reader beschrijft het eindgesprek, het laatste onderdeel van de opleiding. De student krijgt toestemming om op te gaan voor het eindgesprek als alle onderdelen (op het eindgesprek na) op de cijferlijst behaald zijn. Tijdens het eindgesprek wordt verwacht dat de student een eigen visie op onderwijs kan verwoorden. Als het eindgesprek met minimaal voldoende resultaat afgerond is dan is de student klaar met de studie en startbekwaam!

Elk hoofdstuk bevat een aantal terugkerende onderwerpen die specifieke informatie geeft over het betreffende afstudeerproduct. Zo bevat elk hoofdstuk onder andere een korte verantwoording, een beschrijving van de beoordeling en op welke wijze de producten ingeleverd worden. Na de algemene inleiding van het hoofdstuk volgt een uitgebreide beschrijving van het afstudeerproduct.

Deze reader bevat alle informatie die nodig is om de laatste fase van opleiding goed af te ronden. Specifieke informatie over de lio-periode is ook te raadplegen via Blackboard en MijnSaxion.nl onder 'praktijkbureau' → 'Informatie over stage' → 'afstuderen'. In Bijlage 1 van deze reader staat een tijdspad waarin staat welke actie wanneer gedaan moet worden tijdens het komende half jaar.

Beoordelaars

De afstudeeropdrachten worden beoordeeld door verschillende beoordelaars. Welke beoordelaar gekoppeld is aan welke afstudeeropdracht is te vinden in Figuur 3.

Afstudeeropdracht	Beoordelaars
Afstudeerassessment	Mentor Directeur schoolopleider/ stagedocent
Beroepstaak Onderzoek	Intervisiedocent (eigen) Tweede beoordelaar
Eindgesprek	Intervisiedocent (random) Externe examiner

Figuur 3. Overzicht van Beoordelaars per Afstudeeropdracht.

De beoordeling van het afstudeerassessment en de beroepstaak verloopt digitaal. De student plaatst de stukken op een beveiligde omgeving waarna de beoordelaars een oordeel geven over het geplaatste product.

Onderwijsprogramma op de opleiding van week tot week

Om alle afstudeeronderdelen tot een goed einde te brengen is elke lesweek onderwijs ingeroosterd. In onderstaand overzicht is de globale inhoud per lesweek van de lio-periode uiteengezet. Het kan zijn dat hier om inhoudelijke redenen of omwille van praktische haalbaarheid een aanpassing op wordt gemaakt door de onderzoeksbegeleider.

Kwartiel 1

Les	Vorbereiding student	Lesinhoud	Materiaal/literatuur/actie
1	Lezen: Reader startbekwaam Lezen: H8+9 Praktijkonderzoek in de school (Van der Donk & Van Lanen, 2016)	Introductie met toelichting op: - BT Onderzoek - Eindgesprek - Opzet bijeenkomsten - Lio / Blackboard	Praktijkonderzoek in de school (Van der Donk & Van Lanen, 2016) Leraar zijn (Onderwijsraad, 2013)
		Toelichting op praktijkgericht onderzoek • Probleemstelling Presentatie literatuur (docent)	H8+9 Praktijkonderzoek in de school (Van der Donk & Van Lanen, 2016) Indeling presentaties t.b.v. intervisie
		Werkvorm t.b.v. bespreken lio	Optioneel: SLB-gesprek t.b.v. studievoortgang
2	Probleemstelling in kaart gebracht, geformuleerd (max 1 A4) en meegenomen naar de les t.b.v. feedback Lezen: H2+3 Praktijkonderzoek in de school (Van der Donk & Van Lanen, 2016)	Presentatie literatuur + werkvorm n.a.v. presentatie (2 studenten)	H2+3 Praktijkonderzoek in de school (Van der Donk & Van Lanen, 2016)
		BT Onderzoek: Van probleemstelling naar theoretisch kader.	https://www.youtube.com/watch?v=ypSKDY4lp3g
		Reflectieoefening (werkvorm t.b.v. intervisie)	Reflectief ervaringsleren in de lerarenopleiding (Kelchtermans, 2001)

3	Probleemstelling in kaart gebracht, geformuleerd en geüpload in Blackboard t.b.v. feedback	Presentatie literatuur + werkvorm n.a.v. presentatie (2 studenten)	H4 Praktijkonderzoek in de school (Van der Donk & Van Lanen, 2016)
	Voorlopige onderzoeksvraag en hulpvragen tbv theoretisch kader geformuleerd en meegenomen naar de les t.b.v. feedback.	BT Onderzoek: Van probleemstelling via theoretisch kader naar onderzoeksvraag en methode	
	Lezen: H4 Praktijkonderzoek in de school (Van der Donk & Van Lanen, 2016)		
4	Voorlopige onderzoeksvraag en hulpvragen t.b.v. theoretisch kader geformuleerd en geüpload in Blackboard t.b.v. feedback	Presentatie literatuur + werkvorm n.a.v. presentatie (2 studenten)	H5+6 Praktijkonderzoek in de school (Van der Donk & Van Lanen, 2016)
	Plan van aanpak geformuleerd en meegenomen naar de les t.b.v. feedback.	BT Onderzoek: Theoretisch kader en methode	
5	Plan van aanpak geformuleerd en uploaden in Blackboard t.b.v. feedback	BT Onderzoek: Van probleemstelling via theoretisch kader naar onderzoeksvraag en methode	
6	Theoretisch kader (globaal) geformuleerd en meegenomen naar de les tbv feedback.	BT Onderzoek: Van inleiding via theoretisch kader tot en met methode	
		Reflectieoefening (werkvorm t.b.v. intervisie)	
7	Theoretisch kader (globaal) geformuleerd en geüpload in Blackboard tbv feedback.	Presentatie literatuur + werkvorm n.a.v. presentatie (2 studenten)	H7 Praktijkonderzoek in de school (Van der Donk & Van Lanen, 2016)
	Methode (globaal) geformuleerd en meegenomen naar de les tbv feedback.	BT Onderzoek: Methode	
	Lezen: H7 Praktijkonderzoek in de school (Van der Donk & Van Lanen, 2016)	Reflectieoefening (werkvorm t.b.v. intervisie)	
8	Lezen: H9 Praktijkonderzoek in de school (Van der Donk & Van Lanen, 2016)	BT Onderzoek: Resultaten	
	Methode (globaal) geformuleerd en geüpload in Blackboard tbv feedback.	Reflectieoefening (werkvorm t.b.v. intervisie)	

Kwartiel 2

Les	Vorbereiding student	Lesinhoud	Materiaal/literatuur/actie
1	Verslag t/m resultaten geformuleerd en meegenomen naar de les t.b.v. feedback. Lezen: H1 Leraar zijn (Onderwijsraad, 2013)	BT Onderzoek: Resultaten	
		Presentatie literatuur Onderwijsraad (2 studenten) + werkvorm	Leraar zijn (Onderwijsraad, 2013)
		Reflectieoefening (werkvorm. intervisie)	
		Individuele begeleiding beroepstaak!	
2	Resultaten geformuleerd en geüpload in Blackboard t.b.v. feedback. Conclusie geformuleerd en meegenomen naar de les t.b.v. feedback. Lezen: H2 Leraar zijn (Onderwijsraad, 2013)	BT Onderzoek: Conclusie	
		Presentatie literatuur Onderwijsraad (2 studenten) + werkvorm	Leraar zijn (Onderwijsraad, 2013)
		Reflectieoefening (werkvorm intervisie)	
		Individuele begeleiding t.b.v. beroepstaak!	
3	Conclusie uploaden in Blackboard t.b.v. feedback. Discussie geformuleerd en meegenomen naar de les t.b.v. feedback. Lezen: H3 Leraar zijn (Onderwijsraad, 2013)	BT Onderzoek: Discussie	
		Presentatie literatuur Onderwijsraad (2 studenten) + werkvorm	Leraar zijn (Onderwijsraad, 2013)
		Lio (assessment) / SLB	
		Individuele begeleiding t.b.v. beroepstaak!	
4	Discussie uploaden in Blackboard voor feedback Lezen: H4+5 Leraar zijn (Onderwijsraad, 2013)	BT Onderzoek: Punten op de i	Voorbeeld bronnenlijst
		Presentatie literatuur Onderwijsraad (2 studenten) + werkvorm	Leraar zijn (Onderwijsraad, 2013)
		Oefening t.b.v. eindgesprek	
		Individuele begeleiding t.b.v. beroepstaak!	
5	Inleveren: Beroepstaak Onderzoek via safe-assignment (Blackboard) t.b.v. beoordeling. Lezen: H6+7 Leraar zijn (Onderwijsraad, 2013)	Presentatie literatuur Onderwijsraad (2 studenten) + werkvorm	Leraar zijn (Onderwijsraad, 2013)
		Oefening t.b.v. eindgesprek	https://www.youtube.com/watch?v=jC3D7O-ByLE
		Reflectieoefening (werkvorm intervisie)	
6	Uitwerken sollicitatiebrief tbv eindgesprek	Generale repetities eindgesprek	-
7		Generale repetities eindgesprek	-

Met deze reader is alle informatie voor afstuderen binnen handbereik. Als laatste kan nog gemeld worden dat daar waar hij staat ook zij gelezen kan worden.

HOOFDSTUK 1 LIO en AFSTUDEERASSESSMENT

In de fase startbekwaam krijgt de leraar in opleiding (lio) gedurende langere tijd een eigen groep op een basisschool onder zijn hoede. Hij functioneert als leerkracht en vervult alle taken die daarbij horen (lessen verzorgen, vergaderingen bijwonen, groepsadministratie bijhouden, contacten met ouders en teamleden, organisatie van evenementen enz.).

De lio-stage en het afstudeerassessment dienen de volgende doelen:

- De student laat zien voor langere tijd een groep te kunnen managen en verantwoordelijkheid te kunnen dragen voor het onderwijs aan die groep.
- De student werkt gedurende de afstudeerfase in de praktijk aan een invulling van de prestatie-indicatoren die beschreven zijn bij elke competentie op startbekwaamheidsniveau en hij produceert hiervoor een aantal illustraties, dat aantoont dat het gewenste niveau bereikt is.

Het afstudeerassessment, het eerste afstudeerproduct dat in deze reader beschreven wordt, sluit de lio-stage af. Dit afstudeerassessment is één van de drie afstudeerproducten die samen het afstudeerdossier vormen. Het afstudeerassessment vormt de afronding van de integrale lijn, waar het werkplekleren en ook de lio-periode toe behoort. De competenties 1 t/m 6 zijn gekoppeld aan deze lijn. Voordat uitgebreider ingegaan wordt op de inhoud van dit afstudeerproduct en de wijze waarop het tot stand komt, begint dit hoofdstuk met enkele algemene gegevens en wetenswaardigheden over de lio-periode.

1.1 Lio-periode

Binnen de lio-periode is sprake van een geleidelijke opbouw. In overleg met de mentor en mogelijk ook de schoolopleider of stagedocent, wordt een plan gemaakt waarbij geleidelijk aan geheel zelfstandig het onderwijs voor een groep wordt verzorgd. De lio-periode bestaat in het curriculum van Saxion pabo Deventer uit twee delen: WPL D1 en WPL D2, waarbij aan WPL D1 tien studiepunten zijn toegekend en aan WPL D2 tien. In totaal 20 studiepunten voor de gehele lio-periode. Een lio-periode duurt negentig dagen, te verdelen in twee perioden van 45 dagen, dit is ruwweg een half jaar.

Binnen Saxion pabo Deventer wordt onderscheid gemaakt tussen een september- en een februari-lio. Afhankelijk van de studievoortgang (Propedeuse, voorgaande stages minimaal voldoende afgerond en 170 ECT's, exclusief minor, zijn verplicht!) wordt gestart in

februari of september. Ook is het mogelijk de lio-periode in lintvorm te doen. De negentig dagen worden dan verspreid over een heel jaar, wat neerkomt op ongeveer tweeënehalve dag in de week. Welke dagen dat zijn wordt in goed overleg met de stageschool vastgesteld.

Na een inwerkperiode van twee tot vier weken (duur in overleg met alle betrokkenen) is het de bedoeling dat de student geheel zelfstandig het onderwijs verzorgt aan de groep en alle taken vervult die daarbij horen. Voor de lint-lío kan deze inwerkperiode tot twee weken langer duren.

1.1.1 Betaald of onbetaald

Wanneer een schoolbestuur de lío het wettelijk vastgestelde salaris betaalt en een leerwerkovereenkomst sluit waarin het bestuur, de opleiding en de student partijen zijn, dan is er sprake van een 'betaalde' lío. De leraar in opleiding heeft dan formeel ontheffing van de lesbevoegdheid en is werknemer van het schoolbestuur. De student mag binnen het kader van de regelgeving zelfstandig het onderwijs verzorgen.

Wanneer een student de lío-stage doet op een school, maar niet een wettelijk vastgesteld salaris ontvangt, dan is er sprake van een stage. De afspraken tussen school, opleiding en student worden dan vastgelegd in de 'lío-overeenkomst (stagevariant)'. Een stagiaire heeft geen ontheffing van de lesbevoegdheid en kan, net als bij andere stages alleen onder toezicht zijn werk verrichten.

1.1.2 Voorwaarden voor lío

Zowel de student als de basisschool dient aan een aantal voorwaarden te voldoen voordat gestart kan worden met de lío. Voor de student geldt dat pas aan een lío mag worden begonnen als de propedeuse is behaald, voorgaande stages minimaal als voldoende zijn afgerond en 170 ECT's zijn behaald uit de major. De examencommissie ziet daarop toe en geeft toestemming om te solliciteren naar een lío-plaats als de studiepunten de verwachting rechtvaardigen dat bij de start van de lío 170 ECT's zijn behaald, exclusief de minor. Mocht bij de start van de lío-periode nog net niet voldaan zijn aan de ECT's-eis dan heeft de student nog vier weken na start van de lío-periode de tijd het verschil aan te vullen. Er zijn bijvoorbeeld nog werkstukken ter beoordeling ingeleverd bij een docent of misschien is er nog een herkansing. Zijn na vier weken de vereiste 170 ECT's niet behaald dan worden de gelopen dagen niet tot de lío gerekend. Een zogenaamde oriënterende stage wordt voortgezet. Wanneer de 170 ECT's behaald zijn stelt de examencommissie de start van de lío vast.

Ook de stageschool moet aan een aantal voorwaarden voldoen om een lio-student een leerwerkplek te bieden. Van de basisschool wordt verwacht dat er geïnvesteerd wordt in de begeleiding van de student. In de regel worden daar vier tot vijf uur per week voor uitgetrokken. De school stelt een groep beschikbaar die qua groepsgrootte een reële afspiegeling is van de onderwijspraktijk en biedt de student voldoende mogelijkheden om alle facetten van het leraarschap te ervaren. De doelstellingen die aan de lio-periode verbonden zijn en die door Saxion pabo Deventer zijn geformuleerd, worden geaccepteerd en ondersteund door de basisschool. De mentor van de lio neemt deel aan de bijeenkomsten op de pabo die gericht zijn op het begeleiden van de lio-student.

1.1.3 Afwezigheid student

Door omstandigheden kan afwezigheid van de student voor korte of langere tijd aan de orde zijn. In zo'n geval wordt allereerst de stageschool hiervan op de hoogte gebracht. Mocht tijdens de afwezigheid ook het onderwijs op de pabo ingeroosterd staan, dan wordt de intervisiedocent op de hoogte gebracht door de student. Wanneer de afwezigheid langere tijd duurt, wordt ook het stagebureau (0570-603521; stagebureau.pabo@saxion.nl) op de hoogte gebracht door de student. Wanneer de werkzaamheden weer opgepakt worden, wordt ook het stagebureau hiervan weer in kennis gesteld door de student. Let op: gemiste tijd moet worden ingehaald!

1.1.4 Onderwijs op de pabo

Tijdens de lio-stage is er elke week onderwijs op de pabo. Dit onderwijs ondersteunt alle afstudeerproducten en is te verdelen in een intervisiedeel en een beroepstaakdeel. In de intervisiebijeenkomst worden stage-ervaringen gedeeld en bespreekt de implicaties en het belang van de ervaringen in dialoog met medestudenten. Daarnaast informeert de docent de studenten over het afstudeerassessment en wordt de beroepstaak Onderzoek behandeld. In het beroepstaakdeel, ten behoeve van begeleiding van de beroepstaak Onderzoek, staat de uitwerking van de beroepstaak centraal. Intervisiegroepen van ongeveer 12 studenten worden begeleid door een intervisiedocent tevens de onderzoeksbegeleider.

1.1.5 Begeleiding van de lio

De volgende personen zijn betrokken bij de begeleiding van de lio:

- de mentor van de stageschool
- de schoolopleider of de stagedocent

- de directeur van de school

De mentor is de begeleider op de werkplek en heeft de volgende taken:

- hij introduceert de student op de school
- hij ondersteunt de voorbereiding op de lesdagen;
- hij ondersteunt de student bij het opstellen van het persoonlijk ontwikkelingsplan
- hij verstrekt informatie, begeleidt en bespreekt taken
- hij voert begeleidingsgesprekken
- hij evalueert de verrichtingen van de student

De mentor heeft minimaal vier klokuren per week ter beschikking voor de rechtstreekse begeleiding van de student. Het verdient aanbeveling om wekelijks een vast moment te kiezen voor de begeleidingsgesprekken met de mentor. Gespreksonderwerpen kunnen zijn:

- actualiteit (belevissen afgelopen week)
- persoonlijk ontwikkelingsplan
- het werken aan de kerntaken (zoals geschetst in het assessment)

De schoolopleider dan wel de stagedocent van de pabo komt tenminste twee keer voor een bezoek in de groep en koppelt zijn bevindingen terug naar de student en de mentor. Het uitgangspunt voor deze gesprekken is het persoonlijk ontwikkelingsplan en de evaluaties van de mentor. Ook wordt de uitvoering van de prestatie-indicatoren besproken.

De taken van de schoolopleider/ stagedocent zijn:

- hij beoordeelt en bewaakt (mede) het persoonlijke ontwikkelingsplan (POP) van de student
- hij stelt zich op de hoogte van het functioneren van de student
- hij ondersteunt de mentor in de begeleiding van de student
- hij bemiddelt bij problemen
- hij beoordeelt de praktijkverrichtingen van de student

De directeur van de lio-school houdt halverwege de lio een functioneringsgesprek met de student. Gedurende de tijd die de student werkzaam is op de basisschool zal ook de directeur het functioneren van de student beoordelen. Zijn bevindingen zijn input voor dit gesprek.

1.1.6 Beoordeling WPL D1

In de vierde week van de lio vindt een voortgangsgesprek plaats tussen student en mentor.

Ten behoeve van dit gesprek levert de student een plan van aanpak aan waarin hij duidt hoe

hij aan de desbetreffende doelen werkt en gaat werken. In het voortgangsgesprek wordt de eerste indruk van het functioneren besproken. In dit gesprek wordt besproken waaraan nog gewerkt moet worden om de uiteindelijke doelen van de lio te behalen. Halverwege de lio-periode (na ongeveer acht weken) volgt de eerste 'echte' beoordeling, de tussenevaluatie/WPL D1. Aan de hand van een uitgebreid evaluatieformat, waar alle prestatie-indicatoren beschreven staan, beoordeelt de schoolopleider/stagedocent het functioneren. Wanneer items gescoord worden als 'reden tot zorg' worden extra leerpunten afgesproken en deze worden vastgelegd in het dossier door de schoolopleider/stagedocent. De student zorgt ervoor dat alle informatie compleet is. Wanneer bij deze tussenevaluatie de totale indruk 'reden tot zorg' wordt geconstateerd volgt een plangesprek tussen student, mentor en schoolopleider/stagedocent waarna de student een plan aanlevert toegespitst op hoe hij aan de desbetreffende einddoelen gaat werken.

1.1.7 Het afstudeerassessment/ WPL D2

In de tweede en laatste fase van de lio vindt na ongeveer 12 weken een voortgangsgesprek plaats tussen student, mentor én (wanneer gewenst) schoolopleider/stagedocent. Hierin wordt de indruk van het functioneren besproken. De student levert hiervoor een aangepast plan van aanpak aan. In dit gesprek worden punten aangegeven waaraan nog gewerkt moet worden om de uiteindelijke doelen van de lio te behalen. In dit gesprek wordt ook besproken in hoeverre de lio-student toe is aan het uitzetten van het assessment. In overleg met de mentor en de schoolopleider/stagedocent wordt bepaald wanneer de student klaar is om beoordeeld te worden. De student nodigt daarvoor drie personen (mentor, schoolopleider/stagedocent en directeur) uit om aan de hand van het assessmentinstrument van Saxion pabo Deventer (zie Blackboardomgeving WPL D1/D2) een oordeel uit te spreken over het functioneren. Er wordt bij elke competentie een toelichting bij de beoordeling gegeven.

Het is aan de student een digitaal beoordelingskader via Blackboard aan te bieden aan de beoordelaars. In de '*Handleiding afstudeerassessment APO*' staat beschreven hoe dat moet. Deze handleiding is te vinden via de Blackboardomgeving WPL D1/D2. De beoordeling wordt uitgedrukt in letters variërend van O (onvoldoende), V (voldoende), G (goed) tot U (uitmuntend). Zodra alle beoordelaars de beoordeling hebben afgerond ontvangen student en schoolopleider/stagedocent een rapportage van de beoordeling.

Naast het afstudeerassessment vult de schoolopleider/stagedocent ook het dossier werkplekieren D2 in waarin het eindoordeel van het assessment wordt overgenomen. Dit document levert de student in bij het stagebureau zodat de beoordeling ingevoerd kan worden.

Bij een onvoldoende beoordeling vindt een gesprek plaats tussen student, mentor en schoolopleider/stagedocent waarin een plan van aanpak wordt gemaakt hoe de student aan de desbetreffende einddoelen gaat werken ten behoeve van een positief eindoordeel.

1.1.8 In te leveren materialen

Ter afronding van de lio-periode worden twee documenten ingevuld en ingeleverd bij het stagebureau:

1. Het afstudeerassessment wordt in definitieve vorm (rapportage) toegevoegd aan het lio-dossier.
2. Het lio-dossier dat de beoordeling van beide lio-onderdelen bevat, wordt volledig ingevuld en van een handtekening voorzien (van de schoolopleider of stagedocent) ingeleverd bij het stagebureau. Het stagebureau zorgt ervoor dat de beoordeling in Bison wordt ingevoerd.

1.1.9 Tijdsplan en procedurebeschrijving van de lio-beoordeling

Voor de lio-beoordeling en de afname van het afstudeerassessment geldt een tijdsplan (Bijlage 1). Het is belangrijk dat de student dit tijdsplan volgt. Wanneer dit tijdsplan niet wordt gevolgd is het mogelijk dat beoordelingen niet op tijd binnenkomen wat het moment van afstuderen kan beïnvloeden. In de linker kolom van het schema staan de fasen van beoordeling genoteerd. In de volgende kolommen staat wanneer de beoordeling door wie gegeven moet worden.

1.2 Afstudeerassessment

Met het afstudeerassessment wordt tot een afgewogen oordeel gekomen over het functioneren van de student tijdens de laatste fase van de lio-periode. In dit document wordt een kader geschetst waarop de student wordt beoordeeld, wie een rol speelt bij het beoordelen en tenslotte op welke wijze het eindoordeel tot stand komt.

1.2.1 Waarop wordt de student beoordeeld?

Met het assessment worden de eerste zes competentiegebieden getoetst. Deze zijn:

- interpersoonlijk competent
- pedagogisch competent
- vakinhoudelijk en didactisch competent
- organisatorisch competent
- competent in het samenwerken met collega's

- competent in het samenwerken met de omgeving

Deze competentiegebieden zijn geconcretiseerd in twee doelen per competentie. In dit assessment worden derhalve twaalf doelen van zes competentiegebieden aan de beoordelaars voorgelegd. De competenties “competent in reflectie en ontwikkeling” en “competent in onderzoek” worden getoetst met andere instrumenten.

1.2.2 Wie beoordeelt de student?

De student wordt beoordeeld door verschillende beoordelaars, namelijk:

- de directeur

Toelichting: Uitgangspunt daarbij is dat de directeur daarbij goed zicht heeft op het functioneren van de student. Soms wordt deze taak uitbesteed aan bijvoorbeeld een adjunct-directeur. In dat geval mag de adjunct-directeur de beoordeling namens de directeur voor rekening nemen.

- de mentor
- de schoolopleider

Aan de beoordelaars wordt gevraagd per doel aan te geven of de student het, in het doel beschreven handelen in onvoldoende, voldoende of overtuigende wijze heeft aangetoond. Na het geven van het oordeel (op de schaal onvoldoende, voldoende, goed) kan de beoordelaar een toelichting geven op het onderdeel. Bij deze toelichting staat de vraag centraal om aan te geven op welke wijze en met welke kwaliteit de student de doelstelling gerealiseerd heeft. Ter onderbouwing van het oordeel worden de beoordelaars dringend verzocht dit met zorg in te vullen.

1.2.3 Afname

Het assessment wordt digitaal afgenomen via Blackboard. Elke beoordelaar krijgt hiervoor een link toegezonden van de student. Na toezending van deze link via email kan de beoordeling digitaal worden ingevuld. Zodra zowel de directeur, de mentor als de schoolopleider de beoordeling heeft ingevuld, ontvangt de student een rapportage. Deze rapportage vormt het uitgangspunt voor het eindoordeel van het afstudeerassessment.

Een voorbeeld: De leraar primair onderwijs heeft vaardigheid op het gebied van groepsprocessen en communicatie. Dat kan blijken uit de realisatie van een open communicatie in de groep, bespreken van communicatieve aspecten met collega's en reflectie op eigen manier van communicatie en planmatig werken aan verbetering communicatie tussen leerlingen. Aan de beoordelaar wordt gevraagd: **De vaardigheid op het gebied van groepsprocessen en communicatie...**

- is onvoldoende aangetoond (oordeel is onvoldoende)
- is voldoende aangetoond (oordeel is voldoende)
- is overtuigend aangetoond (oordeel is goed)

Vervolgens wordt de beoordelaar verzocht het uitgesproken oordeel toe te lichten.

1.2.4 Competenties en bijbehorende beoordelingsaspecten lio

1.2.4.1 Interpersoonlijk competent

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn interpersoonlijke verantwoordelijkheid. Hij is zich bewust van zijn eigen houding en gedrag én van de invloed daarvan op de kinderen. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid op het gebied van groepsprocessen en communicatie om een goede samenwerking met en van de kinderen tot stand te brengen.

De leraar primair onderwijs moet ervoor zorgen dat er in zijn groep een prettig leef- en werkklimaat heerst. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar interpersoonlijk competent zijn. Een leraar die interpersoonlijk competent is, geeft op een goede manier leiding. Een dergelijke leraar schept een vriendelijke en coöperatieve sfeer en brengt een open communicatie tot stand.

Doel 1:

De leraar primair onderwijs heeft vaardigheid op het gebied van groepsprocessen en communicatie. Dat kan bijvoorbeeld blijken uit de realisatie van een open communicatie in de groep, bespreken van communicatieve aspecten met collega's en reflectie op eigen manier van communicatie en planmatig werken aan verbetering communicatie tussen leerlingen.

Doel 2:

De leraar primair onderwijs zet eigen houding en gedrag effectief in bij de zorg voor een prettig leef- en werkklimaat. Dat kan bijvoorbeeld blijken uit de realisatie en/of het actief werken aan een prettig leerklimate in de groep. Tevens kan worden gedacht aan aandacht voor samenwerken en samenwerkingsvormen door de leerlingen.

PI	Doel		Beoordelingsaspecten			Toelichting
			O	V	G	
1.43 1.45 1.46	Doel 1: De leraar primair onderwijs heeft vaardigheid op het gebied van groepsprocessen en communicatie.	De vaardigheid op het gebied van groepsprocessen en communicatie...	is onvoldoende aangetoond.	is voldoende aangetoond.	is overtuigend aangetoond.	

PI	Doel		Beoordelingsaspecten			Toelichting
			O	V	G	
1.41 1.42 1.44 1.46	Doel 2: De leraar primair onderwijs zet eigen houding en gedrag effectief in bij de zorg voor een prettig leef- en werkklimaat.	De zorg voor een prettig leef- en werkklimaat...	is onvoldoende aangetoond.	is voldoende aangetoond.	is overtuigend aangetoond.	

Figuur 4. Beoordelingsaspecten Interpersoonlijk Competent Fase Startbekwaam

1.2.4.2 Pedagogisch competent

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn pedagogische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende pedagogische kennis en vaardigheid om een veilige leeromgeving tot stand te brengen waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen tot een zelfstandig en verantwoordelijk persoon. Voor een hele klas of groep maar ook voor een individuele leerling.

De leraar primair onderwijs moet de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de kinderen bevorderen. Hij moet hen helpen een zelfstandig en verantwoordelijk persoon te worden. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar pedagogisch competent zijn. Een leraar die pedagogisch competent is, creëert een veilige leeromgeving in zijn groep en zijn lessen.

Doel 1:

De leraar primair onderwijs bevordert de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de kinderen. Dat kan bijvoorbeeld blijken uit het tegemoet komen aan basisbehoeften van leerlingen of het opstellen van een plan om de leerlingen sociaal-emotioneel en/of moreel te ondersteunen. Het kan tevens blijken uit de het signaleren en analyseren van het gedrag van leerlingen in termen van onderwijsbehoeften en het effectief hanteren van een leerlingvolgsysteem of het opstellen en verantwoorden van handelingsplannen.

Doel 2:

De leraar primair onderwijs beschikt over pedagogische vaardigheid om een veilige leeromgeving tot stand te brengen. Dat kan blijken uit het opstellen van een plan van aanpak met betrekking tot het veranderen van gedrag van leerlingen, het opstellen van gedragsregels en het bespreken en evalueren van gedrag met de leerlingen.

PI	Doel		Beoordelingsaspecten			Toelichting
			O	V	G	
2.41 2.43 2.44	Doel 1: De leraar primair onderwijs bevordert de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de kinderen.	De bevordering van de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de kinderen.	is onvoldoende aangetoond.	is voldoende aangetoond.	is overtuigend aangetoond.	
2.42 2.45 2.46 2.47	Doel 2: De leraar primair onderwijs beschikt over pedagogische vaardigheid om een veilige leeromgeving tot stand te brengen.	De pedagogische vaardigheid om een veilige leeromgeving tot stand te brengen ...	is onvoldoende aangetoond.	is voldoende aangetoond.	is overtuigend aangetoond.	

Figuur 5. Beoordelingsaspecten Pedagogisch Competent Fase Startbekwaam

1.2.4.3 Vakinhoudelijk & didactisch competent

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn vakinhoudelijke en didactische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid op het gebied van de onderwijsinhouden en de didactiek om een krachtige leeromgeving tot stand te brengen waarin de kinderen zich de culturele bagage eigen kunnen maken die de maatschappij vereist.

De leraar primair onderwijs moet de kinderen helpen zich de culturele bagage eigen te maken die samengevat is in de kerndoelen voor het primair onderwijs en die elke deelnemer aan de samenleving nodig heeft om volwaardig te kunnen functioneren. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar vakinhoudelijk en didactisch competent zijn. Een leraar die vakinhoudelijk en didactisch competent is, ontwerpt een krachtige leeromgeving in zijn groep en zijn lessen.

Doel 1:

De leraar primair onderwijs heeft voldoende kennis en vaardigheid om een krachtige leeromgeving in zijn groep en zijn lessen te ontwerpen. Dat kan bijvoorbeeld blijken uit het ontwerp van betekenisvolle activiteiten, gericht op de aansluiting bij de belevingswereld van de leerlingen, de leefomgeving en/of de sociaal-culturele context van de leerlingen. Daarnaast kan het blijken uit de inzet van verschillende didactische werkvormen.

Doel 2:

De leraar primair onderwijs heeft voldoende kennis en vaardigheid om leeractiviteiten met de leerlingen te ontwerpen en uit te voeren, rekening houdend met de leerlijnen, afgeleid uit de kerndoelen. Dat kan bijvoorbeeld blijken uit het ontwerp van leerarrangementen op basis van (individuele) leerresultaten van de leerlingen. Mogelijk stelt de student een plan op gericht op verschil in tempo, niveau en interesse van de leerlingen.

PI	Doel		Beoordelingsaspecten			Toelichting
			O	V	G	
3.41 3.43 3.46	Doel 1: De leraar primair onderwijs heeft voldoende kennis en vaardigheid om een krachtige leeromgeving in zijn groep en zijn lessen te ontwerpen.	De kennis en vaardigheid om een krachtige leeromgeving in zijn groep en zijn lessen te ontwerpen...	is onvoldoende aangetoond.	is voldoende aangetoond.	is overtuigend aangetoond.	
3.42 3.44 3.45 3.47	Doel 2: De leraar primair onderwijs heeft voldoende kennis en vaardigheid om leeractiviteiten met de leerlingen te ontwerpen en uit te voeren, rekening houdend met de leerlijnen.	De kennis en vaardigheid om leeractiviteiten met de leerlingen te ontwerpen en uit te voeren, rekening houdend met de leerlijnen...	is onvoldoende aangetoond.	is voldoende aangetoond.	is overtuigend aangetoond.	

Figuur 6. Beoordelingsaspecten Vakinhoudelijk en Didactisch Competent Fase Startbekwaam

1.2.4.4 Organisatorisch competent

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn organisatorische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende organisatorische kennis en vaardigheid om in zijn klas en zijn lessen een goed leef- en werkklimaat tot stand te brengen. Overzichtelijk, ordelijk en taakgericht. In alle opzichten voor zichzelf, zijn collega's en vooral voor de kinderen helder. En dat op een professionele, planmatige manier.

De leraar primair onderwijs draagt zorg voor alle aspecten van klassenmanagement ten behoeve van zijn groep. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar organisatorisch competent zijn. Een leraar die organisatorisch competent is, zorgt voor een overzichtelijke, ordelijke, taakgerichte sfeer in zijn klas en zijn lessen.

Doel 1:

De leerkracht primair onderwijs draagt zorg voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer in de klas. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit afspraken en regels met de leerlingen, het opstellen van een adequate tijdsplanning of het goed gebruik van leermiddelen en materialen.

Doel 2:

De leerkracht primair onderwijs draagt bij aan klasoverstijgende activiteiten op bouw- en schoolniveau. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit het leveren van een bijdrage aan schoolactiviteitenplan of schoolgids. Daarnaast kan de student bijdragen aan klasoverstijgende evenementen zoals een schoolkamp, sportdag, excursies en ouderavonden.

PI	Doel		Beoordelingsaspecten			Toelichting
			O	V	G	
4.41 4.42 4.43	Doel 1: De leerkracht primair onderwijs draagt zorg voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer in de klas.	De zorg voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer in de klas...	is onvoldoende aangetoond.	is voldoende aangetoond.	is overtuigend aangetoond.	
4.44 4.45	Doel 2: De leerkracht primair onderwijs draagt bij aan klasoverstijgende activiteiten op bouw- en schoolniveau.	De bijdrage aan klasoverstijgende activiteiten op bouw- en schoolniveau...	is onvoldoende aangetoond.	is voldoende aangetoond.	is overtuigend aangetoond.	

Figuur 7. Beoordelingsaspecten Organisatorisch Competent Fase Startbekwaam

1.2.4.5 Competent in het samenwerken met collega's

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met collega's. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheden om een professionele bijdrage te leveren aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat op zijn school, aan goede werkverhoudingen en een goede schoolorganisatie

De leraar primair onderwijs moet ervoor zorgen dat zijn werk en dat van zijn collega's op school goed op elkaar zijn afgestemd. Hij moet ook bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar competent zijn in het samenwerken met collega's.

Doel 1:

De leerkracht primair onderwijs draagt bij aan een professionele communicatie met collega's binnen de school. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit de collegiale consultatie en het leveren van een actieve en constructieve deelname in team- en/of bouwvergaderingen.

Doel 2:

De leerkracht primair onderwijs levert een constructieve bijdrage aan de schoolontwikkeling. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit het leveren van bijdrage aan en een positief-kritische houding in overlegsituaties gericht op de ontwikkeling en verbetering van de school, het ontwikkelen en uitwerken van een relevante onderzoeksvraag in de eigen groep en het betrekken van collega's hierbij.

PI	Doel		Beoordelingsaspecten			Toelichting
			O	V	G	
5.41 5.44 5.45	Doel 1: De leerkracht primair onderwijs draagt bij aan een professionele communicatie met collega's binnen de school.	De bijdrage aan een professionele communicatie binnen de school...	is onvoldoende aangetoond.	is voldoende aangetoond.	is overtuigend aangetoond.	
5.42 5.43 5.46 5.47	Doel 2: De leerkracht primair onderwijs levert een constructieve bijdrage aan de schoolontwikkeling.	De bijdrage aan de schoolontwikkeling...	is onvoldoende aangetoond.	is voldoende aangetoond.	is overtuigend aangetoond.	

Figuur 8. Beoordelingsaspecten Competent in Samenwerken met Collega's Fase Startbekwaam

1.2.4.6 Competent in samenwerking met de omgeving

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met de omgeving van de school. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met mensen en instellingen die betrokken zijn bij de zorg voor de kinderen en bij zijn school.

De leraar primair onderwijs moet contacten onderhouden met de ouders of verzorgers van de kinderen. Hij moet er ook voor zorgen dat zijn professionele handelen en dat van anderen buiten de school goed op elkaar zijn afgestemd. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar competent zijn in het samenwerken met de omgeving van de school.

Een leraar die competent is in het samenwerken met de omgeving, levert in het belang van de kinderen zijn bijdrage aan een goede samenwerking met mensen en instellingen in de omgeving van de school.

Doel 1:

De leerkracht primair onderwijs onderhoudt professionele contacten met ouders/opvoeders. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit verschillende vormen van overleg met en over ouders/opvoeders, het professioneel

handelen in gesprekken met ouders/opvoeders of het deelnemen aan contacten tussen school en ouders/opvoeders.

Doel 2:

De leerkracht primair onderwijs gaat professionele contacten aan met verschillende instanties in de omgeving van de leerling. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit het constructief deelnemen aan verschillende vormen van overleg, professionele informatie-uitwisseling met instanties. Daarbij kan bijvoorbeeld aan contacten met zorginstanties worden gedacht.

PI	Doel		Beoordelingsaspecten			Toelichting
			O	V	G	
6.43	Doel 1: De leerkracht primair onderwijs onderhoudt professionele contacten met ouders/opvoeders.	De bijdrage aan de professionele contacten met ouders/opvoeders...	is onvoldoende aangetoond.	is voldoende aangetoond.	is overtuigend aangetoond.	
6.41 6.42 6.44	Doel 2: De leerkracht primair onderwijs gaat professionele contacten aan met verschillende instanties in de omgeving van de leerling.	De bijdrage aan de professionele contacten ...	is onvoldoende aangetoond.	is voldoende aangetoond.	is overtuigend aangetoond.	

Figuur 9. Beoordelingsaspecten Competent in Samenwerking met de Omgeving Fase Startbekwaam

1.2.5 Eindoordeel

Voor het verkrijgen van het eindoordeel wordt een drietal stappen doorlopen.

Deze stappen worden in de rapportage van het assessment (Blackboard) automatisch gedaan.

De student neemt het rapport, waarin stap 1 (samennemen van de oordelen) en stap 2 (de telling van de oordelen) automatisch worden gegenereerd, mee naar de schoolopleider. Op basis van het rapport vult de schoolopleider het lio-dossier in. In de handleiding van het afstudeerassessment, welke te vinden is via Blackboard, staat beschreven hoe een rapport gegenereerd dient te worden.

Stap 1: samennemen van de oordelen

De student is beoordeeld door verschillende beoordelaars, namelijk:

- de directeur van de school
- de mentor
- de schoolopleider

De weging van deze oordelen vormt de basis voor eindoordeel voor de student. In Figuur 10 staat de tabel waarin de oordelen worden samengenomen.

	Inter-persoonlijk competent		Pedagogisch competent		Vak-inhoudelijk en didactisch competent		Organisatorisch competent		Competent in het samenwerken met collega's		Competent in het samenwerken met de omgeving	
	Doel 1	Doel 2	Doel 1	Doel 2	Doel 1	Doel 2	Doel 1	Doel 2	Doel 1	Doel 2	Doel 1	Doel 2
Directeur												
Mentor												
Schoolopleider												

Figuur 10. Tabel ten Behoeve van Samennemen Oordelen Beoordelaars Assessment

Stap 2: telling van de oordelen

Na het maken van een rapportage door de student wordt een telling van de scores van de verschillende beoordelaars gemaakt. Op grond van de tabel in Figuur 10 wordt vervolgens de tabel in Figuur 11 ingevuld.

Aantal onvoldoende	Aantal voldoende	Aantal goed

Figuur 11. Tabel ten Behoeve van Telling Samengenomen Oordelen Beoordelaars Assessment

Vervolgens wordt het eindoordeel van het assessment automatisch gevormd. Daarbij is de meest voorkomende score het uiteindelijk eindoordeel van het assessment. Belangrijk is het volgende: geen van de 36 oordelen mag een onvoldoende zijn. Indien er sprake is van één of meer onvoldoende beoordelingen, wordt het eindoordeel een onvoldoende, ongeacht de andere oordelen.

In het geval van een gelijke score op twee categorieën wordt gekeken naar de hoogst belendende score. Deze bepaalt de keuze voor de eindscore. Tenslotte: als er van de 36 oordelen minimaal dertig goed beoordeeld zijn, wordt het eindoordeel een 'uitmuntend'.

Een viertal voorbeelden ter verduidelijking:

Voorbeeld 1: een student heeft één onvoldoende, 26 voldoende en negen goede scores.

In dit geval is het eindoordeel "Onvoldoende" (vanwege de onvoldoende score).

Voorbeeld 2: een student heeft nul onvoldoende, tien voldoende en 26 goede scores.

In dit geval is het eindoordeel “Goed” (vanwege de 26 goede scores).

Voorbeeld 3: een student heeft nul onvoldoende, vijf voldoende en 31 goede scores.

In dit geval is het eindoordeel “Uitmuntend” (vanwege de 31 goede scores).

Voorbeeld 4: een student heeft nul onvoldoende, achttien voldoende en achttien goede scores.

In dit geval is het eindoordeel “Goed” (bij een gelijke score wordt naar boven afgerond).

Stap 3: doorgeven van het totaaloordeel

Na afloop van het bepalen van het eindoordeel wordt de score ingevuld in het lio-dossier door de schoolopleider/stagedocent en voorzien van datum, plaats en handtekening. De eindrapportage van het eindassessment uit Blackboard wordt geprint en toegevoegd aan het lio-dossier. Het lio-dossier wordt vervolgens overhandigd aan de student die hiermee naar het stagebureau van de opleiding gaat waar de beoordeling verwerkt wordt.

HOOFDSTUK 2   BEROEPSTAAK ONDERZOEK

In het onderwijs is voortdurend sprake van een ‘rolling reform’: innovaties volgen elkaar in hoog tempo op (Boekholt, 2002). Van leerkrachten wordt verwacht dat zij steeds bezig zijn om hun praktijk te evalueren en om op basis daarvan verbeteringen aan te brengen. Dat verbeteren van de eigen praktijk gaat vaak in de vorm van kleine experimenten, die uitgevoerd worden in de eigen groep. Toekomstige leerkrachten moeten daarvoor in staat zijn om niet alleen gegevens over leerlingen te verzamelen, maar moeten deze ook kunnen interpreteren en de uitkomsten daarvan kunnen duiden om vorm te geven aan hun eigen onderwijspraktijk. Op basis daarvan zal de leerkracht zijn onderwijspraktijk waar nodig dienen aan te passen. Van toekomstige leerkrachten wordt dan ook verwacht dat zij zich dit proces van praktijkonderzoek eigen maken. In grote lijnen komt dat neer op: verzamelen van (leerling)gegevens, interpreteren van de uitkomsten, relateren van uitkomsten aan de eigen onderwijspraktijk en (indien wenselijk en mogelijk) aanpassen van de onderwijspraktijk op basis van de uitkomsten (SLO, 2013).

In deze beroepstaak zal je in afstemming met je lio-school binnen een (zelfgekozen) thema/vakgebied dit proces doorlopen en zal je kritisch gaan kijken naar de manier(en) waarop praktijk/ontwerponderzoek in jouw onderwijspraktijk kan worden ingezet en bevorderd. Dit houdt in dat naar aanleiding van een praktijkrelevante vraag in de onderwijspraktijk, relevante vakliteratuur wordt verwerkt met als doel gefundeerde suggesties te doen voor het aanpassen van het eigen onderwijsaanbod. Op basis van deze theoretische exercitie komt de student tot een opzet van een eigen interventie in de lio-groep. Deze interventie wordt uitgevoerd en de uitvoering daarvan wordt geëvalueerd. Dit proces wordt herhaaldelijk toegepast zodat het op basis van theorie opgestelde instrument wordt getoetst en bijgesteld met behulp van het inzetten van onderzoeksinstrumenten als een vragenlijst, observatie, interview, focusgroep of gegevensanalyse.

Praktijkonderzoek

Als leraar heb je weinig tijd om over je handelen na te denken wanneer je bezig bent met je leerlingen in de klas. Je moet veel dingen tegelijk overzien. Je geeft persoonlijke instructie aan Tom die altijd moeite heeft met rekenen. Ondertussen geef je Merle een compliment omdat je weet dat zij erg onzeker is. Het valt je op dat Daniëlle deze ochtend al voor de vijfde keer naar de wc loopt en dat Bas en Diederik, die normaal goed met elkaar kunnen opschieten, niet met elkaar praten. De complexe dynamiek in de klas vraagt van jou

als docent dat je vaak direct moet handelen. Deze complexe dynamische situaties worden door Dolk, Wubbels en Korthagen (2000) onmiddellijke onderwijssituaties genoemd. In deze onmiddellijke onderwijssituaties heb je als leraar weinig tijd om te reflecteren op je eigen handelen. Naar het handelen in onmiddellijke onderwijssituaties wordt verwezen als onmiddellijk onderwijsgedrag (Dolk, Wubbels & Korthagen, 2000). Onmiddellijk onderwijsgedrag is erg belangrijk voor je functioneren als leraar. Het is handig wanneer je in korte tijd in staat bent een situatie te overzien en daarop te kunnen reageren.

Toch is het goed om in sommige situaties stil te staan bij wat er in de klas gebeurt, wat er aan de hand is met die ene leerling, of te reflecteren op je eigen gedachtes, emoties en je gedrag. Een manier om dit te doen is door onderzoeksmatig te handelen. Volgens Van der Donk en Van Lanen (2012) valt het volgende gedrag niet onder onderzoeksmatig handelen (p.23):

- ad hoc beslissingen nemen;
- een probleem oplossen zonder probleemanalyse (brandjes blussen);
- alles bij jezelf houden en je handelen niet met collega's of leerlingen bespreken;
- intuïtief, routinematig handelen zonder zelfreflectie of zelfkritiek;
- concluderen zonder bewijsvoering.

In 'the rush of the day' gebeurt het bovenstaande echter veel in de dagelijkse praktijk. Dit is niet per definitie verkeerd, maar sommige aspecten van lesgeven en je persoonlijke ontwikkeling vereisen meer aandacht.

Wanneer kun je dan wel spreken van onderzoeksmatig handelen, of een onderzoekende houding? Wanneer een leraar een onderzoekende houding heeft is zij of hij in staat om vanzelfsprekendheden en routines te leren problematiseren, waarbij ook de onderliggende visie op opvoeding en onderwijs betrokken wordt (Van der Donk & Van Lanen, 2016). Een voorbeeld. In je stageklas is er structureel een aantal leerlingen dat hun werk niet af krijgt tijdens de rekenles. Al sinds jaar-en-dag wordt op deze stageschool het beleid gevoerd dat deze leerlingen minder sommen hoeven te maken, zodat ze in elk geval een deel af krijgen. Maar is het maken van minder sommen wel het meest effectief voor de ontwikkeling van deze leerlingen? Hebben ze allemaal hetzelfde rekenprobleem? Vinden ze de stof inhoudelijk moeilijk, ligt het aan hun concentratie, de uitleg van de leraar? Het kan aan heel veel factoren liggen en toch heeft niemand er ooit echt onderzoek naar gedaan. Er zijn ad hoc conclusies getrokken over het leren van deze leerlingen (stof is te moeilijk) en maatregelen genomen (ze maken minder sommen).

Beter dan gelijk conclusies te trekken is het om te proberen meer systematisch na te gaan waar deze leerlingen nu tegenaan lopen bij het rekenen. Dit kun je op verschillende manieren aanpakken. Je kunt think-aloud-procedures doorlopen met deze leerlingen tijdens het maken van hun rekenwerk, je kunt deze leerlingen observeren en nagaan wanneer ze hun concentratie kwijt zijn, je kunt de leraar interviewen wat er al aan gedaan is tot nu toe. Het doel van deze bewuste handelingen is om ervoor te zorgen dat jij erachter komt waardoor het komt dat deze leerlingen hun werk niet af krijgen en hoe je dit zou kunnen verbeteren. Dit komt het functioneren van deze leerlingen, hun klasgenoten en jezelf ten goede. Een andere mogelijk tot praktijkonderzoek betreft het zogeheten Ontwerpgericht Onderzoek. Stichting Leerplan Onderwijs definieert ontwerpgericht onderzoek als:

Onderzoek dat zich focust op het systematisch ontwerpen, het ontwikkelen en het evalueren van onderwijsinterventies (zoals onderwijsleermateriaal en onderwijsleerstrategieën) als oplossingen voor (complexe) problemen in de onderwijspraktijk (Plomp, 2013).

Bij ontwerpgericht onderzoek ligt de focus op innovatie en op hoe en waarom iets werkt in plaats van of en in welke mate iets werkt. Volgens Bakker en Van Eerde (2013) wordt ontwerpgericht onderzoek ook wel eens omschreven als “didactical engineering” (didactisch ontwikkelen) waarbij de resultaten van het onderzoek worden beoordeeld op hun innovatieve kracht en bruikbaarheid. In het hierboven genoemde voorbeeld over rekenen zou je een instrument kunnen ontwikkelen waardoor leerlingen hun eigen leerproces binnen het rekenen kunnen monitoren. Een voorbeeld van zo’n instrument in ‘De Takentrap’ ontwikkeld door Annemieke Jacobse (2009). Zij heeft een digitaal instrument ontwikkeld dat leerlingen ondersteunt bij het doorlopen van het proces van het oplossen van een rekentaak. Deze interventie is de focus van het onderzoek.

Onderzoeksmatig handelen kan gevalstudies betreffen, zoals hierboven wordt beschreven. Je kunt het ook inzetten voor het selecteren of ontwikkelen van een methode, het verbeteren van je eigen lesgeven, het evalueren van een nieuwe onderwijsaanpak...er zijn tal van redenen om onderzoek te doen naar je eigen praktijk.

Onderzoek doen naar je eigen praktijk wordt praktijkonderzoek genoemd. Ontwerpgericht onderzoek kan zo’n praktijkonderzoek zijn. Het doel van praktijkonderzoek is in de eerste plaats het genereren van kennis om je eigen praktijk te verbeteren, in jouw schoolcontext. Dit betekent dat de informatie die je verkrijgt van toepassing is op je eigen klas

of school. Praktijkonderzoek door docenten is een belangrijke aanvulling op actieonderzoek en wetenschappelijk onderzoek dat nu vaak door mensen buiten de school wordt uitgevoerd. Jij als leraar kan inspelen op de vragen en behoeften van de school, kent de schoolcultuur, de leraren en leerlingen. Je kunt informatie verwerven die je kunt gebruiken om verbeteringen aan te brengen op je eigen school of in je eigen handelen. Dit betekent dat je een tweeledige rol vervult binnen de school, die van leraar én van onderzoeker. Volgens Van der Donk en Van Lanen heeft deze dubbelrol op ten minste twee manieren consequenties voor je onderzoek:

“enerzijds beïnvloed je door je aanwezigheid als onderzoeker en met je onderzoeksactiviteiten de praktijk die je onderzoekt, en anderzijds beïnvloedt de praktijk jou in de keuzes die je maakt tijdens het onderzoeksproces (Van der Donk & Van Lanen, 2016, p. 32).

Een onderzoeksmatige houding vereist dat je je openstelt om dingen niet als vanzelfsprekend aan te nemen, zaken van een andere kant kunt bekijken en in staat bent te reflecteren op een bepaalde situatie.

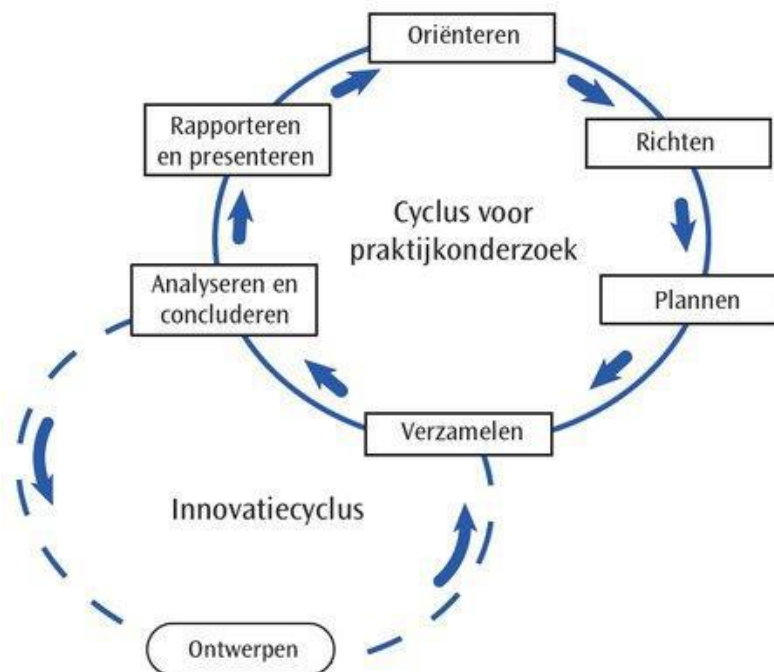
2.1 Wat te doen?

In deze beroepstaak staat praktijkonderzoek centraal. Je gaat aan de slag met een praktijkrelevante vraag die betrekking heeft op een probleem dat zich voordoet in je eigen lio-groep of dat binnen je lio-school een centraal thema is. In overleg met je lio-school en intervisiedocent (onderzoeksbegeleider) formuleer je de probleemstelling en kies je een thema dat je verder verkent aan de hand van literatuur. Op basis daarvan formuleer je een onderzoeksvraag. Een van de doelen van deze beroepstaak is om aan de hand van de discussies in de groep en de literatuur die is bestudeerd, te reflecteren op de eigen onderwijspraktijk om uiteindelijk beargumenteerde verbeteringen aan te brengen in je eigen lio-groep of lio-school, die in de vorm van een interventie wordt uitgevoerd en waarop wordt gereflecteerd.

Het gekozen thema moet gaan over praktijkrelevante problemen die actueel zijn binnen het (basis)onderwijs. Een voormeting kan gedaan worden door bijvoorbeeld observaties, ervaringen en/ of interpretaties van gebeurtenissen in de klas of kan blijken uit gegevens uit het leerlingvolgsysteem of scores van de Citotoets (*verzamelen van leerlinggegevens*). Je formuleert een vraag die, gezien de problemen of dilemma's die je in je eigen

onderwijsaanbod ervaart, voor jou (en de school) het meest relevant is. In afstemming met medestudenten en de intervisiedocent zal aan de hand van een literatuurstudie het theoretisch kader worden beschreven. Dit betekent dat op basis van het verwerken van relevante vakliteratuur en het voeren van discussies met de groep, je het geheel in een context probeert te plaatsen die uitmondt in de door jou geformuleerde onderzoeksvraag en een relatie legt met de eigen onderwijspraktijk. Vervolgens doe je op basis van de literatuurstudie en gesprekken met de groep suggesties om het eigen onderwijsaanbod te verbeteren. De (leerling)gegevens die worden verzameld en beschreven laten de kern van de ervaren problematiek zien. Tenslotte reflecteer je met behulp/op basis van de literatuur op de verzamelde gegevens, het verloop van het onderzoek en je ervaringen.

Bij praktijkonderzoek ligt de focus op innovatie en op hoe en waarom iets werkt in plaats van of en in welke mate iets werkt. Volgens Bakker en Van Eerde (2013) wordt dergelijke onderzoek ook wel eens omschreven als “didactical engineering” (didactisch ontwikkelen) waarbij de resultaten van het onderzoek worden beoordeeld op hun innovatieve kracht en bruikbaarheid. Bij deze beroepstaak Onderzoek ligt de nadruk op het ontwikkelen van een instrument op basis van theorie teneinde de praktijk te kunnen verbeteren. Deze ontwerpcyclus wordt weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Onderzoekscyclus Ontwerpgericht Onderzoek (Van der Donk & Van Lanen, 2013)

Voor de start van de lio-periode heb je het boek ‘Praktijkonderzoek in de school’ (Van der Donk & Van Lanen, 2016) aangeschaft. Van jou wordt verwacht dit, voorafgaand aan of

gedurende het eerste kwartiel van dit semester, gelezen te hebben. Eveneens wordt van jou verwacht dat je een verkenning hebt gedaan met welke probleemstelling je aan de slag wilt. Zorg ervoor dat je in goed overleg met je lio-school een thema kiest. Om je enigszins op weg te helpen staan op Blackboard verschillende voorbeeldverslagen.

2.2 Beroepsproduct

Deze beroepstaak is erop gericht dat de student tijdens de intervisiebijeenkomsten en daarbuiten samenwerkt met zijn collega's met als doel het beantwoorden van een door de student geformuleerde onderzoeksvraag en de individueel op te leveren rapportage binnen een praktijkrelevant thema/vakgebied. Deze rapportage dient als het eindproduct van deze beroepstaak en wordt beoordeeld door een eerste en tweede beoordelaar. Deze beoordelaars zijn je eigen intervisiedocent die je begeleidt bij deze beroepstaak en een andere intervisiedocent uit het team startbekwaam.

2.2.1 Onderzoeksopzet

Om tot een goede interventie te komen dien je een heldere onderzoeksopzet op te stellen. Deze onderzoeksopzet dient te voldoen aan een aantal eisen en komt tot stand volgens onderstaande stappen. Aanbevolen wordt om hierbij gebruik te maken van het boek *Praktijkonderzoek in de school* (Van der Donk & Van Lanen, 2016).

Vooraf: Kiezen van een thema

In overleg met de lio-school en intervisiedocent kiest de student een thema/vakgebied waarbinnen jouw onderzoek gaat plaatsvinden. Het praktijkonderzoek staat in het teken van dat thema/vakgebied en dient als richtlijn voor de te gebruiken literatuur voor het theoretisch kader.

Stap 1: Oriëntatie

Bij het oriënteren beschrijft de student allereerst waarom dit onderzoek is uitgevoerd. Aan de hand van observaties, ervaringen en/ of interpretaties van gebeurtenissen in de klas, ervaringen in de klas of uit gegevens uit het leerlingvolgsysteem of scores van Citotoetsen (*verzamelen van (leerling)gegevens*) beschrijft de student de aanleiding van het onderzoek en formuleert een probleemstelling. Hierin beschrijft hij waarom voor een bepaald thema en probleemstelling is gekozen en waarom deze relevant zijn. Daarnaast wordt ingegaan op het

belang van het thema in de basisschool. Waarom is het relevant voor leerlingen? Wie vindt dat belangrijk? Wat draagt het bij aan hun ontwikkeling? De student zorgt ervoor dat de inleiding nieuwsgierig maakt en het zakelijk en toegankelijk is geschreven. Alle bevindingen worden onderbouwd met literatuur volgens de meeste recente APA-richtlijnen. Zie daarvoor ook het boek Verwijswijzer (Dijkstra, 2012).

Stap 2: Richten

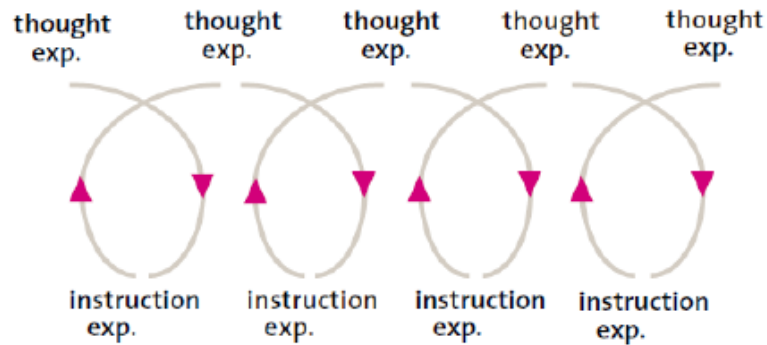
Aan de hand van kernbegrippen wordt literatuur verzameld en gelezen. De literatuurstudie leidt tot een samenhangend stuk tekst, waarin de student laat zien dat hij de lezer vanuit de probleemstelling via de bestudeerde literatuur naar de te beantwoorden onderzoeksvraag leidt. De student geeft de lezer inzicht in theorie die belangrijk is om de onderzoeksvraag en resultaten op een juiste manier te kunnen interpreteren. Dit betekent dat hij alleen theorie weergeeft die betrekking heeft op hetgeen hij gaat onderzoeken. Dit klinkt als een open deur, maar veel mensen hebben de neiging meer theorie toe te voegen dan nodig is. Het risico hiervan is dat het onderzoek structuur en helderheid mist. Belangrijk is dat de overgangen tussen de verschillende thema's soepel verlopen. Het theoretische kader mondt uit in een onderzoeksvraag ten behoeve van het praktijkonderzoek en deze volgt logisch uit de probleemstelling en de literatuurstudie. Ten behoeve van de kwaliteit van de onderzoeksvraag kan de onderzoeksvraag worden voorgelegd aan een vakdocent van het gekozen thema/vakgebied binnen de opleiding. Daarnaast laat de student zien op welke wijze de onderzoeksvraag relevant is ten aanzien van de eigen onderwijspraktijk. Ook beschrijft de student jouw hypothese(s), waarin hij aangeeft wat hij verwacht dat het antwoord op zijn onderzoeksvraag zal zijn. Alle bevindingen worden onderbouwd met literatuur volgens de meeste recente APA-richtlijnen. Zie daarvoor ook het boek Verwijswijzer (Dijkstra, 2012).

Stap 3: Plannen (A/B)

In het methodegedeelte geeft de student aan hoe het praktijkonderzoek eruit gaat zien (denk bijvoorbeeld aan de ontwerpcyclus) en hoe hij denkt de vraagstelling te kunnen beantwoorden. De voorgenomen interventie wordt beschreven, evenals de respondenten, hoe de gegevens verzameld gaan worden en hoe hij de gegevens wil gaan analyseren. In dit deel beschrijft de student bijvoorbeeld de ontwerpcyclus. Hoe is de dataverzameling georganiseerd? Hoe worden de resultaten geanalyseerd? Wat wordt aangepast voor een hernieuwd ontwerp? De student verzamelt data uit minimaal drie lessen.

Stap 4: Verzamelen

De dataverzameling heeft veelal een cyclisch karakter. Een voorbeeld van een dergelijk cyclisch proces is opgenomen als Figuur 2. Dit cyclische karakter wordt weergegeven in het beschrijven van de methoden, het analyseren en concluderen en eventueel het nieuwe ontwerp.

Figuur 2. Cyclisch Proces van Ontwerpgericht Onderzoek (Gravemeijer & Cobb, 2013)

Mogelijk is het nodig dat de methode van onderzoek gaandeweg iets herschreven moet worden. Bij het beschrijven van de dataverzameling en analyses/conclusies dient de student in ieder geval de volgende aspecten mee te nemen:

- De context waarin het onderzoek is uitgevoerd (klas, leerlingen, tijdstip en de les die is gegeven).
- Ontwerp
- Instrumenten waarmee data is verzameld.
- Inzicht in het proces van dataverzameling.
- Analyseschema's en resultaten

Bij deze stap wordt het onderdeel 'Resultaten' vormgegeven. De student beschrijft zo bondig als mogelijk, maar zo uitgebreid als nodig hoe het onderzoek is verlopen. De beschrijving moet nauwkeurig en transparant zijn. Daarnaast vat hij samen welke resultaten hij heeft gevonden. De resultaten worden gepresenteerd volgens de meeste recente APA-richtlijnen. Zie daarvoor ook het boek Verwijswijzer (Dijkstra, 2012).

Stap 5 + 6: Conclusie en discussie

Hier beschrijft de student antwoord(en) op zijn onderzoeksvraag en wat de implicaties zijn van de bevindingen voor de eigen onderwijspraktijk. Daarnaast geeft hij aan wat kanttekeningen zijn van: de door hem bestudeerde bronnen, de wijze waarop het praktijkonderzoek is opgezet en uitgevoerd en geeft hij aan welke vragen relevant zijn voor

vervolgonderzoek. De student onderbouwt de resultaten uit het praktijkonderzoek met literatuur. De student sluit af met een advies voor de school. Deze beschrijving is volgens de meest recente APA-richtlijnen. Zie daarvoor ook het boek Verwijswijzer (Dijkstra, 2012).

Naderhand: Presentatie van onderzoek op lio-school

De uitkomsten van het onderzoek worden gepresenteerd op de lio-school. Bijvoorbeeld tijdens een vergadering. Hierbij wordt toegelicht hoe te werk is gegaan, wat het heeft opgeleverd, hoe de resultaten te vertalen zijn ten behoeve van de school (opbrengsten voor de lio-school) en op welke wijze de lio-school verder kan met de uitkomsten van dit onderzoek.

2.3 Eindproduct

Het eindproduct bevat exclusief eventuele bijlagen en literatuurlijst +/- 5000 woorden en moet voldoen aan de eisen die binnen Saxion pabo Deventer gelden voor verslagen. De indeling van het eindverslag ziet er als volgt uit:

1. *Samenvatting* (+/- 500 woorden). Dit hoofdstuk wordt in verleden tijd of in de voltooid tegenwoordige tijd geschreven;
2. *Inleiding* (+/- 750 - 1000 woorden). Dit hoofdstuk wordt in tegenwoordige tijd geschreven;
3. *Theoretisch kader*. Dit hoofdstuk wordt in tegenwoordige tijd geschreven;
4. *Methode/Ontwerpcyclus/Aanpak*. Dit hoofdstuk wordt in tegenwoordige tijd geschreven;
5. *Resultaten/Uitwerking aanpak*. Dit hoofdstuk wordt in verleden tijd of in de voltooid tegenwoordige tijd geschreven;
6. *Conclusie* (+/-500 - 1000 woorden). Dit hoofdstuk wordt in verleden tijd of in de voltooid tegenwoordige tijd geschreven;
7. *Discussie* (+/- 500 - 1000 woorden). Dit hoofdstuk wordt in tegenwoordige tijd geschreven.
8. *Literatuur*
9. *Bijlagen*

Gebruik bij het opstellen van je onderzoeksverslag ook het beoordelingsformat uit Bijlage 3.

Ondersteuning

De intervisiedocent begeleidt de student gedurende het gehele semester in de uitwerking van de beroepstaak. Daarnaast kan de student gebruikmaken van, bij de pabo betrokken, lectoren en kenniskringleden. Ook volgt de student het aanbod van de module ‘Academisch schrijven’ met als doel de student te ondersteunen op weg richting het gewenste niveau van academisch schrijven. De bijeenkomsten van de beroepstaak en Academisch schrijven zijn op elkaar afgestemd.

2.4 Organisatie van de beroepstaak

Groepsindeling

Een intervisiegroep bestaat uit ongeveer twaalf studenten en wordt vooraf ingedeeld. De indeling wordt voorafgaand aan het semester bekendgemaakt.

Studiepunten

Deze beroepstaak is een deoltoets binnen het afstuderen en heeft een omvang van acht studiepunten.

Begeleidende docenten

Pabodocenten uit team startbekwaam.

Aanwezigheid

80% aanwezigheidsverplichting!

Beoordeling

Het oordeel wordt gevormd op basis van het eindverslag. Het eindverslag wordt beoordeeld door een eerste en tweede beoordelaar. Nadat beide beoordelaars het eindverslag hebben beoordeeld komen zij in overleg tot één gezamenlijk beargumenteerd eindoordeel. Bij de bepaling van het uiteindelijk oordeel geldt dat het oordeel van beide beoordelaars wordt meegenomen. Mocht er een verschil optreden tussen de beoordeling van de eerste en tweede beoordelaar, dan wordt tijdens het eerdergenoemde overleg eveneens een beargumenteerd oordeel gevormd. Dit oordeel vormt het eindoordeel. Indien geen overeenstemming wordt bereikt, wordt een derde beoordelaar ingeschakeld wiens beoordeling doorslaggevend is. De intervisiedocent zorgt ervoor dat de beoordeling wordt ingevoerd in Bison.

Net als bij elke andere toets in de hoofdfase van de opleiding heeft elke studenten voor deze toets twee kansen per studiejaar.

Daarnaast geldt er een bepaalde houdbaarheid aan de afronding van de beroepstaak Onderzoek nadat je deze gestart bent. Rond je de beroepstaak niet af in het semester nadat je de beroepstaak gestart bent af (dus binnen 12 maanden), dan word je opnieuw ingedeeld in

een onderzoeksgroep. Je wordt dan opnieuw uitgenodigd om een keuze te maken uit de beschikbare onderzoeksthema's en zal je een nieuw onderzoek moeten doen.

Beoordelingsformat

Het beoordelingsformat dat in deze reader is opgenomen als Bijlage 3 wordt gebruikt om het eindproduct van de beroepstaak te beoordelen.

HOOFDSTUK 3 HET EINDGESPREK

Het eindgesprek is de laatste activiteit op de opleiding. Het gesprek heeft als doel de student zijn visie op onderwijs te laten formuleren en deze te onderbouwen met wetenschappelijke literatuur en praktijkervaringen. De visie op onderwijs wordt op professionele wijze gepresenteerd. Dat wil zeggen dat van de student verwacht wordt zich op passende en overtuigende wijze uit te drukken en dat hij zich profileert. Het gesprek is als het ware een sollicitatiegesprek waarin de gesprekpartners overtuigd moeten worden van de geschiktheid van de student voor het beroep van leerkracht basisonderwijs.

3.1 Voorbereiding

Ter voorbereiding op het eindgesprek levert de student zijn CV met een bijbehorende toelichting/motivatie **als één pdf-bestand** in. Dit doet de student bij de aanvraag van het eindgesprek via de Digitale Servicedesk van Saxion: <https://servicedesk.saxion.nl> → kies serviceportal gebruiken → Examencommissie → Overige verzoeken). De student vult het desbetreffende formulier in en voegt de CV met toelichting/motivatie in één pdf-bestand met naam en studentnummer in de titel als bijlage toe. Het is als het ware een open sollicitatie voor het basisonderwijs en een inleiding op het eindgesprek.

3.2 Opdracht

De student houdt een presentatie van ongeveer 10 minuten voor drie medestudenten, een intervisiedocent van de fase startbekwaam en een extern deskundige over zijn visie op onderwijs, waarmee de student aantoont startbekwaam te zijn. De intervisiedocent en de extern deskundige zijn de beoordelaars. Na de presentatie is er ongeveer 15 minuten de tijd voor de beoordelaars en medestudenten om met de student in gesprek te gaan over hetgeen is gepresenteerd. Van de medestudenten wordt verwacht dat zij een actieve houding hebben tijdens het gesprek en hun medestudent kritisch bevragen zoals van een toekomstig collega verwacht mag worden. De presentatie moet een geïntegreerd en samenhangend geheel zijn van de volgende onderdelen (Onderwijsraad, 2013):

- Visie op onderwijs
- Ingewikkelde praktijkkwesities
- Professionele ruimte
- Professionele doelen en beoogde ontwikkeling
- Onderbouwing aan de hand van bestudeerde literatuur

- Kritische- onderzoekende houding in dialoog met anderen

De student presenteert in het licht van zijn visie ingewikkelde praktijkkwesties en verbindt zijn ervaringen aan de inzichten van collega's en zijn visie op onderwijs. De student bespreekt daarbij de implicaties en het belang van de bevindingen die in dialoog met anderen zijn besproken. De student onderbouwt zijn bevindingen met literatuur uit de opleiding en relevante literatuur van daarbuiten. Hiermee laat de student zien dat hij goed weet wat hij belangrijk vindt in zijn leraarschap en van welke waarden, normen en onderwijskundige opvattingen hij uitgaat. De student laat op deze manier zien dat hij een goed beeld heeft van zijn eigen competenties, zijn sterke en zwakke kanten.

Daarnaast toont de student toont aan dat hij een bijdrage kan leveren aan de ontwikkeling van een schoolconcept en kan zijn eigen werkconcept daarop afstemmen. De student toont inzicht te hebben in zijn zeggenschap over werkprocessen in het onderwijs en onderbouwt de wijze waarop hij invloed heeft uitgeoefend op deze werkprocessen in het onderwijs en onderbouwt de wijze waarop hij zijn invloed heeft proberen te vergroten.

Van de student wordt eveneens verwacht dat hij expliciteert welke eigen professionele doelen en/of de beoogde ontwikkeling ten aanzien van deze doelen hij heeft en onderbouwt daarbij zijn keuzes. Hiermee toont de student aan dat hij planmatig aan de ontwikkeling van zijn bekwaamheid werkt op basis van een goede analyse van zijn competenties en het beleid van zijn school. De student laat zien dat hij de kansen benut die de school biedt om zich verder te ontwikkelen.

Naast de eigen presentatie wordt van de student verwacht dat hij bij de presentaties van medestudenten kritische vragen stelt en de gegeven antwoorden tegen het licht van de eigen visie houdt.

Ter ondersteuning zijn bij het artikel van de Onderwijsraad (2013) hulpvragen opgesteld die de student kunnen helpen bij het nadenken over het desbetreffende onderdeel en het vormgeven van het eindgesprek.

3.3 Beoordeling

Het eindgesprek kent als beoordeling onvoldoende, voldoende, goed of uitmuntend. Het is een deeltoets van het afstuderen en de beoordeling van deze deeltoets weegt mee in het bepalen van de eindbeoordeling afstuderen.

De beoordeling wordt gegeven door een intervisiedocent uit de fase startbekwaam en een extern deskundige uit het werkveld. Het minimaal met voldoende afronden van het eindgesprek houdt in dat de student geslaagd is voor de opleiding. De beoordelaars geven

naast de beoordeling ook feedback op de inhoud van de presentatie en wijze van presenteren. Ook geven zij aan welke indruk de student bij hen heeft achtergelaten. Dit is niet beoordelend van aard, maar adviserend met het oog op latere beroepssituaties.

De intervisiedocent en de extern deskundige met wie het eindgesprek wordt gevoerd hanteren een zogenaamd 'Beoordelingsformulier eindgesprek'. Dit format is toegevoegd als Bijlage 4 van deze reader omdat het ook voor de student zinnige informatie bevat over de manier waarop het gesprek moet worden 'ingericht'. Het beoordelingsformulier is opgesteld aan de hand van de publicatie 'Leraar zijn' van de Onderwijsraad (2013) en de prestatie-indicatoren van competentie 7 'Reflectie en ontwikkeling' die bij deze fase van de opleiding horen:

- 7.41: Hij weet goed wat hij belangrijk vindt in zijn leraarschap en van welke waarden, normen en onderwijskundige opvattingen hij uitgaat.
- 7.42: Hij heeft een goed beeld van zijn eigen competenties, zijn sterke en zwakke kanten.
- 7.43: Hij werkt planmatig aan de ontwikkeling van zijn bekwaamheid op basis van een goede analyse van zijn competenties.
- 7.44: Hij stemt zijn eigen ontwikkeling af op het beleid van zijn school en benut de kansen die de school biedt om zich verder te ontwikkelen.
- 7.45: Hij kan een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een schoolconcept en kan zijn eigen werkconcept daarop afstemmen.

Het herinnert de student eraan dat een visie op onderwijs geformuleerd wordt die goed onderbouwd is met praktijkervaringen maar ook met theoretische inzichten. Van de student wordt verwacht dat hij een geschikte vorm van presenteren kiest die de inhoud goed ondersteunt.

Na het eindgesprek zullen de beoordelaars korte tijd overleg hebben over de eindbeoordeling. De studenten wachten dit overleg buiten de gespreksruimte af. De intervisiedocent en de extern deskundige komen tot een afgewogen eindoordeel.

De eindbeoordeling wordt uitgedrukt met een letter op een vierpuntsschaal O/V/G/U. De intervisiedocent die het eindgesprek bijwoont, noteert op het feedbackformulier de beoordeling van het afstudeerassessment en de beroepstaak Onderzoek. Als het goed is, is deze beoordeling al ingevoerd op de cijferlijst, maar ter controle worden ze nogmaals genoteerd. Alle onderwijseenheden zijn dan afgerond en de student ontvangt zo spoedig als mogelijk een uitnodiging voor de diplomering (voor exacte afstudeerdata zie Bijlage 2).

Studenten krijgen individueel hun beoordeling te horen en de intervisiedocent en extern deskundige zullen ook aangeven welke indruk de studenten op hen gemaakt heeft. Hiermee kunnen de studenten in de toekomst – bijvoorbeeld tijdens een sollicitatiegesprek – hun voordeel doen.

3.4 Herkansing

Wanneer de student de beoordeling ‘Onvoldoende’ krijgt heeft de student recht op een herkansing. Deze herkansing wordt omwille van het afstuderen in de eerstvolgende ronde eindgesprekken gepland. Voor de exacte afstudeerdata wordt de student verwezen naar MijnSaxion. De procedure is daarna net als bij de reguliere kans, zoals in paragraaf 3.2 en 3.3 beschreven is.

REFERENTIELIJST

- Bakker, A., & Eerde van, H. (sd). An introduction to design-based research with an example from statistics education. In A. Bikner-Ahsbabs, C. Knipping, & N. Presmeg, *Doing Qualitative Research: Methodology And Methods In Mathematics Education*. New York: Springer.
- Boekholt, P. V. (2002). Tweehonderd jaar onderwijs en de zorg van de Staat. In P. T. Boekholt (Red.), *Jaarboek voor de geschiedenis van opvoeden en onderwijs* (p. 31). Assen, Drente, Nederland: Van Gorcum.
- Donk, v. d., & Lanen, v. B. (2012). *Praktijkonderzoek in de school*. Bussum: Coutinho Uitgevers.
- Gravemeijer, K., & Cobb, P. (2006). Design research from a learning perspective. In J. Akker, K. Gravemeijer, S. McKenney, & N. Nieveen, *Educational design research* (pp. 45-85). Londen: Routledge.
- Kelchtermans, G. (2001). Reflectief ervaringsleren in de lerarenopleiding. *Onze Alma Mater*, 182-201.
- Onderwijsraad. (2013). *Leraar zijn. Meer oog voor persoonlijke professionaliteit*. Opgeroepen op Maart 20, 2015, van <https://www.onderwijsraad.nl/upload/documents/publicaties/volledig/leraar-zijn.pdf>
- SLO. (2013, November). *Educational Design Research Part A: An introduction*. Opgeroepen op Juli 17, 2015, van <http://www.slo.nl/downloads/2013/educational-design-research-part-a.pdf/>

BIJLAGEN

Bijlage 1 Tijdspad en procedurebeschrijving van de lio-beoordeling

wk		Kwartielweek	Activiteit
22	25-mei-20	4.4	Wo 27 mei: Sollicitatietraining (online i.v.m. Corona crisis) voor studenten die na de zomer met de lio-stage willen gaan starten van 14.00-16.30 uur. De lio vacatures zijn te vinden op: www.opleidingsschooldestedendriehoek.nl
23	01-jun-20	4.5	
24	08-jun-20	4.6	
25	15-jun-20	4.7	
26	22-jun-20	4.8	
27	29-jun-20	4.9	Wo 1 juli: 14.00-15.45 uur Introductiebijeenkomst (online) voor studenten die na de zomervakantie starten met de lio stage door Sam Moeke
			Zomervakantie regio noord: za 4 juli tot ma 17 augustus Zomervakantie regio zuid: za 11 juli tot ma 24 augustus Zomervakantie regio midden: za 19 juli tot ma 31 augustus
30	20-jul-20	5.1	Start zomerperiode Saxion tot ma 24 aug
34	17-aug-20	5.5	Ma 17 aug: start lio regio noord
35	24-aug-20	1.0	Start docenten Saxion, introductieweek Ma 24 aug: start lio regio zuid Ma 24 aug: examencommissie: definitieve toestemming start lio
36	31-aug-20	1.1	Ma 31 aug: start lio regio midden
37	07-sept-20	1.2	
38	14-sept-20	1.3	Tussenevaluatie lio-D1 regio noord (na ong 5 weken stage)
39	21-sept-20	1.4	Tussenevaluatie lio-D1 regio zuid (na ong 5 weken stage)
40	28-sept-20	1.5	Tussenevaluatie lio-D1 regio midden (na ong 5 weken stage)
41	05-okt-20	1.6	
42	12-okt-20		Herfstvakantie regio noord en Saxion
43	19-okt-20	1.7	Herfstvakantie regio zuid en midden
44	26-okt-20	1.8	Beoordeling lio-D1 regio noord
45	02-nov-20	1.9	Beoordeling lio-D1 regio zuid
46	9-nov-19	1.10	Beoordeling lio-D1 regio midden
47	16-nov-20	2.1	
48	23-nov-20	2.2	
49	30-nov-20	2.3	Uitzetten lio assessment D2 regio noord
50	07-dec-20	2.4	Uitzetten lio assessment D2 regio zuid
51	14-dec-20	2.5	Uitzetten lio assessment D2 regio midden
52	21-dec-20		Kerstvakantie
53	28-dec-20		Kerstvakantie
1	04-jan-21	2.6	Vr 8 jan: afronding lio stage regio noord Beoordeling lio + assessment uploaden
2	11-jan-21	2.7	Vr 15 jan: afronding lio stage regio zuid Beoordeling lio + assessment uploaden
3	18-jan-21	2.8	Vr 22 jan: afronding lio stage regio midden Beoordeling lio + assessment uploaden

Voor het **afstuderen** is het van belang dat de student het volgende in acht neemt:

Uiterste datum aanvraag eindgesprekken voor het afstuderen voltijd/deeltijd via mijn Saxion/mijn studie/regelingen en procedures/examencommissie. Let op: als de examencommissie vergadert, dient de cijferlijst compleet zijn. Kijk in de jaarplanning wanneer de examencommissie vergadert en volg het schema voor afstuderen. **Schema voor afstuderen en diplomeringen:** zie Bijlage 2.

Bijlage 2   Schema afstudeerdata 20-21

Afstudeermaand	Uiterlijke datum inleveren laatste werkstukken	Uiterlijke datum aanvraag eindgesprek	Datum besluit examencommissie	Week van bekendmaking eindgesprekken-rooster:	Data eindgesprekken
Augustus	29-06-20	12-07-20 tot 23.59 uur	13-07-20 en 24-08-20	24-08-20	25, 26, 27 augustus 2020
September	31-08-20	13-09-20 tot 23.59 uur	21-09-20	21-09-20	28, 29 september 2020
Oktober	21-09-20	11-10-20 tot 23.59 uur	19-10-20	19-10-20	26, 27 oktober 2020
November	26-10-20	08-11-20 tot 23.59 uur	16-11-20	16-11-20	23, 24 november 2020
December	16-11-20	29-11-20 tot 23.59 uur	07-12-20	07-12-20	14, 15 december 2020
Januari	14-12-20	10-01-21 tot 23.59 uur	18-01-21	18-01-21	25, 26 januari 2021
Februari	18-01-21	31-01-21 tot 23.59 uur	08-02-21	08-02-21	15, 16 februari 2021
Maart	15-02-21	07-03-20 tot 23.59 uur	15-03-21	15-03-21	22, 23, maart 2021
April	29-03-21	11-04-20 tot 23.59 uur	19-04-21	19-04-21	26, 28 april 2021
Mei	19-04-21	09-05-21 tot 23.59 uur	17-05-21	17-05-21	25, 26 mei 2021
Juni	31-05-21	13-06-21 tot 23.59 uur	21-06-21	21-06-21	28, 29, 30 juni en 1 juli 2021
Augustus	28-06-21	11-07-21 tot 23.59 uur	12-07-21 en 23-08-21	23-08-21	24, 25, 26 augustus 2021

Diplomering:

- vrijdag 09 oktober 2020   15.45 tot 18.00 uur
- vrijdag 19 maart 2021   15.45 tot 18.00 uur
- vrijdag 09 juli 2021   15.45 tot 18.00 uur

Bijlage 3 Beoordelingsformat beroepstaak Onderzoek semester 1 2019-2020

Beoordelen is mensenwerk.

In het beoordelingsinstrument proberen we een zeker evenwicht te vinden in **analytisch beoordelen** en **holistische beoordelen**. Analytisch oordelen speelt een belangrijke rol in dit beoordelingsmodel aangezien er bij de verschillende stappen van onderzoek diverse beoordelingsaspecten worden onderscheiden en deze afzonderlijk beoordeeld worden. Dat maakt de beoordeling transparanter, betrouwbaarder en eerlijker. Zowel de student als de beoordelaars weten waarop wordt beoordeeld. Het eindoordeel bij iedere stap is echter niet een eenvoudige zaak van het optellen van de scores van de verschillende deelaspecten. Het timmermansoog van de deskundige beoordelaar speelt daarom bij holistisch beoordelen een belangrijke rol. Holistisch beoordelen heeft als uitgangspunt dat een prestatie niet terug te brengen is tot een voldoende score op afzonderlijke beoordelingsaspecten; het geheel is meer (en soms minder) dan de som der delen. Hoewel het eindoordeel van iedere stap en van het verslag als geheel uiteraard gebaseerd is op de beoordelingen van de verschillende aspecten die bij het onderdeel worden onderscheiden, hoeft het daar dus niet altijd mee samen te vallen. Het kan en mag uiteraard ook niet teveel uit elkaar liggen. Belangrijk om te benadrukken is dat beoordelen mensenwerk is en dus ondanks alle zorgvuldig geformuleerde beoordelingsaspecten altijd een zekere mate van subjectiviteit in zich draagt. Dat is de reden dat de beoordeling van het verslag van deze beroepstaak door meerdere personen plaatsvindt. We streven daarmee naar **intersubjectiviteit**. Bij deze beroepstaak is er een eerste beoordelaar (je intervisiedocent en begeleider) en een tweede beoordelaar die onafhankelijk van elkaar aan de hand van dit beoordelingsinstrument het verslag beoordelen. De twee beoordelingen worden met elkaar vergeleken en er wordt gekeken of er voldoende overeenstemming is voor een gezamenlijk gedragen eindoordeel. Mochten de twee beoordelaars er niet uitkomen met elkaar, dan is er nog een mogelijkheid om een derde beoordelaar in te schakelen.

Het onderzoeksverslag volgt de verschillende stappen van onderzoek zoals weergegeven in de onderzoekscyclus. Ieder onderdeel van het verslag kent verschillende beoordelingsaspecten. De verschillende beoordelingsaspecten worden met de volgende schaal beoordeeld:

O = niet aanwezig en/of inhoudelijk onvoldoende uitgewerkt; **V** = inhoudelijk voldoende uitgewerkt; **G** = inhoudelijk goed uitgewerkt; **U** = inhoudelijk uitmuntend uitgewerkt.

Het eindoordeel van ieder onderdeel wordt op de volgende wijze toegekend:

Onvoldoende: een of meer aspecten onvoldoende (Alle beschreven beoordelingsaspecten uit het schema hieronder moeten minimaal op voldoende niveau in het verslag aanwezig zijn)

Voldoende: alle aspecten tenminste voldoende

Goed: meer dan de helft van de beoordelingsaspecten zijn beoordeeld als goed, de andere aspecten tenminste voldoende

Uitmuntend: meer dan de helft van de aspecten zijn beoordeeld als uitmuntend, de overige onderdelen zijn minimaal als goed beoordeeld.

Datum	
Auteur	
Titel	
Beoordelaar 1	
Beoordelaar 2	

EINDBEOORDELING

Onderdelen van het verslag		Beoordeling				Weging	
		Niet voldaan		voldaan			
0	Voorwaardelijke eisen					-	
1	Samenvatting	O	V	G	U	1	
2	Stap 1: Oriëntatie	O	V	G	U	2	
3	Stap 2: Richten	O	V	G	U	2	
4	Stap 3 Plannen a: Interventie / Ontwerp	O	V	G	U	2	
5	Stap 3 Plannen b: Methode	O	V	G	U	2	
6	Stap 4: Verzamelen	O	V	G	U	2	
7	Stap 5a: Concluderen	O	V	G	U	2	
8	Stap 5b: Discussie	O	V	G	U	1	
EINDOORDEEL PRAKTIJKONDERZOEK		O	V	G	U		

Voorwaardelijke eisen

Zie ook het document 'Studentversie Voorwaardelijke eisen werkstukken' op Blackboard en op Mijn Saxion.

Beoordelingsaspecten – gehele verslag		Beoordeling		
1	Opbouw: Titelpagina – Voorwoord – Inhoudsopgave – Het verslag volgens eisen reader– Literatuurlijst – Evt. Bijlagen	NV	V	
2	Bronvermelding volgens APA-richtlijnen	NV	V	
3	Vormgeving: Indeling tekst - Accenten kopjes/tussenkopjes - Nummering pagina's - Nummering hoofdstukken en paragrafen	NV	V	
4	Taalgebruik: Max. 1 spelfout per drie pagina's, Max. 1 slordigheidsfout per drie pagina's.	NV	V	
5	Het verslag is overwegend goed geschreven gelet op samenhang en tijd.	NV	V	
6	Elk hoofdstuk in het verslag is opzichzelfstaand, dus zonder bijlagen, te begrijpen voor de lezer.	NV	V	
7	De samenvatting is beknopt: minimaal 1 A4 maximaal 2 A4.	NV	V	
8	Het hele verslag bestaat uit ongeveer 40 pagina's excl. Bijlagen.	NV	V	
9	Uitgebreide analyses zijn goed geordend en opgenomen als bijlagen.	NV	V	
EINDOORDEEL		Niet voldaan	Voldaan	

SAMENVATTING

Beoordelingsaspecten – Samenvatting		Beoordeling			
1	De samenvatting is een samenhangend verhaal (geen opsomming) en te lezen en te begrijpen als een tekst op zichzelf	O	V	G	U
2	De samenvatting is leesbaar, onafhankelijk van het onderzoek te begrijpen als een tekst op zichzelf	O	V	G	U
3	De kern van elk hoofdstuk is verwerkt in de samenvatting	O	V	G	U
EINDOORDEEL SAMENVATTING		O	V	G	U

STAP 1 Oriëntatie

Beoordelingsaspecten		Beoordeling			
1	De beschrijving van de aanleiding van het onderzoek wordt gestaafd met gegevens en/ of literatuur.	O	V	G	U
2	Beschrijving van de beroepscontext waarbinnen het onderzoek heeft plaatsgevonden (school, visie, en mogelijk beleid).	O	V	G	U
3	De probleemstelling vloeit logisch voort uit praktijksituatie.	O	V	G	U
4	Het onderzoeksdoel is gericht op opbrengsten is afgebakend en eenduidig geformuleerd.	O	V	G	U
5	Bij het onderzoeksdoel wordt het belang aangegeven voor de student, het onderwijs en de school.	O	V	G	U
6	De oriëntatie leidt tot een voorlopige onderzoeksvraag	O	V	G	U
7	Er zijn een aantal hulpvragen geformuleerd die richting geven aan de literatuurstudie van stap 2 van het onderzoek.	O	V	G	U
8	De beschrijving is een consistente redenering.	O	V	G	U
EINDOORDEEL STAP 1 ORIENTATIE		O	V	G	U

STAP 2 Richten

Beoordelingsaspecten

1	De bronnen die bij de literatuurstudie worden gebruikt zijn van goede kwaliteit (betrouwbaar, relevant)	O	V	G	U	
2	De literatuurstudie is gericht op de beschreven aanleiding van stap 1 en geeft antwoord op de geformuleerde hulpvragen.	O	V	G	U	
3	Kernbegrippen, deelaspecten en de relaties hiertussen, worden beschreven en uitgelegd vanuit verschillende perspectieven.	O	V	G	U	
5	De belangrijkste conclusies uit de literatuurstudie worden op een rij gezet m.b.t. praktische bruikbaarheid.	O	V	G	U	
6	De literatuurverkenning leidt tot een definitieve onderzoeksvraag.	O	V	G	U	
7	Bij de definitieve onderzoeksvraag zijn deelvragen geformuleerd die leiden tot beantwoording van de onderzoeksvraag.	O	V	G	U	
EINDOORDEEL STAP 1 RICHTEN		O	V	G	U	

STAP 3 Plannen A – Interventie/ Ontwerp

Beoordelingsaspecten

Beoordeling

1	Het doel van de interventie/ het ontwerp wordt duidelijk beschreven.	O	V	G	U	
2	De interventie/ Het ontwerp voldoet aan de criteria, voorwaarden, richtlijnen, eisen, etc. zoals die zijn beschreven in het theoretisch kader.	O	V	G	U	
3	De randvoorwaarden voor het succesvol kunnen uitvoeren van de interventie/ het ontwerp zijn beschreven.	O	V	G	U	
4	Beschrijving interventie/ ontwerp: er wordt duidelijk gemaakt wat de relatie is tussen de probleemstelling, het onderzoeksdoel en de interventie/ het ontwerp.	O	V	G	U	
EINDOORDEEL STAP 3 PLANNEN A INTERVENTIE/ ONTWERP		O	V	G	U	

STAP 3 Plannen B - Methode

Beoordelingsaspecten		Beoordeling			
1	De onderzoeksgroep is beschreven (respondenten met relevante achtergrondinformatie).	O	V	G	U
2	De gebruikte instrumenten zijn afgestemd op de onderzoeksvragen.	O	V	G	U
3	De betrouwbaarheid en validiteit van de gebruikte instrumenten is duidelijk beschreven.	O	V	G	U
4	Bij de onderzoeksinstrumenten is triangulatie toegepast.	O	V	G	U
5	Het plan voor de data-analyse is beschreven en dit sluit aan op de onderzoeksvragen.	O	V	G	U
6	In de procedure is duidelijk gemaakt hoe de praktische uitvoering gaat verlopen: inhoudelijk en organisatorisch.	O	V	G	U
EINDOORDEEL STAP 3 PLANNEN B METHODE		O	V	G	U

STAP 4 Verzamelen

Beoordelingsaspecten		Beoordeling			
		Niet voldaan		Voldaan	
1	De student hanteert in zijn beschrijving van de resultaten een chronologische volgorde, zoals weergegeven in de methode				
3	De gegevens zijn geordend, geanalyseerd en op een objectieve manier beschreven (geen conclusies).	O	V	G	U
4	Na iedere interventie/ ieder ontwerp is duidelijk gemaakt welke belangrijke wijzigingen zijn aangebracht voor de volgende interventie en waarom.	O	V	G	U
5	De beschrijving van de verzamelde gegevens is opzichzelfstaand (zonder bijlagen) te begrijpen.	O	V	G	U
EINDOORDEEL STAP 4 VERZAMELEN		O	V	G	U

STAP 5 A - Concluderen

Beoordelingsaspecten		Beoordeling			
1	In de beschrijving worden de onderzoeksvraag en bijbehorende deelvragen als uitgangspunt gebruikt.	Niet voldaan		Voldaan	
2	De conclusies die zijn getrokken zijn in overeenstemming met de gepresenteerde data, en de onderzoeksvragen.	O	V	G	U
3	De resultaten worden geïnterpreteerd met betrekking tot literatuur uit het theoretisch kader.	O	V	G	U
4	De student beschrijft in hoeverre het onderzoeksdoel bereikt is en hiervoor wordt een verklaring gegeven.	O	V	G	U
EINDOORDEEL STAP 5A - CONCLUDEREN		O	V	G	U

STAP 5 B - Discussie

Beoordelingsaspecten		Beoordeling			
1	Er worden kwalitatief waardevolle kanttekeningen geplaatst ten aanzien van de methode en de uitkomsten van het onderzoek.	O	V	G	U
2	Er worden aanbevelingen voor de praktijk geformuleerd en deze worden onderbouwd.	O	V	G	U
3	Er worden verbetervoorstellen voor vervolgonderzoek gedaan.	O	V	G	U
4	Er worden bij verschillende onderdelen van deze stap verbindingen gemaakt met de literatuur (kanttekeningen, aanbevelingen, verbetervoorstellen)	O	V	G	U
EINDOORDEEL STAP 5B - DISCUSSIE		O	V	G	U

Visie op onderwijs. (pi: 7.41)			
Onvoldoende	Voldoende	Goed	Uitmuntend
De student toont onvoldoende tot summier inzicht in zijn visie op onderwijs en/of is daarover niet in dialoog gegaan met anderen.	De student toont inzicht in zijn visie op onderwijs.	De student toont inzicht in zijn visie op onderwijs en bespreekt de implicaties en het belang van zijn bevindingen.	De student toont inzicht in zijn visie op onderwijs welke aansluit op actuele ontwikkelingen op het gebied van pedagogiek en/of didactiek en bespreekt de implicaties en het belang van zijn bevindingen.

Ingewikkelde praktijkkwesities. (pi: 7.42)			
Onvoldoende	Voldoende	Goed	Uitmuntend
De student toont onvoldoende inzicht in dergelijke praktijkkwesities en/of verbindt zijn ervaringen niet aan de ervaringen van anderen.	De student toont oppervlakkig inzicht in dergelijke praktijkkwesities en verbindt zijn ervaringen aan literatuur.	De student toont uitgebreid inzicht in dergelijke praktijkkwesities en verbindt zijn ervaringen aan literatuur en de inzichten van collega's.	De student toont uitgebreid inzicht in dergelijke praktijkkwesities en verbindt zijn ervaringen aan literatuur, de inzichten van collega's en kan ook kritisch zijn eigen keuzes hierin beschouwen.

Professionele ruimte. (pi:7.45 / 7.44)			
Onvoldoende	Voldoende	Goed	Uitmuntend
De student toont zonder voorbeelden of in onvoldoende mate dat hij zijn professionele ruimte heeft benut.	De student kan met een of meer voorbeelden aantonen dat hij zijn professionele ruimte heeft benut.	De student kan met een of meer voorbeelden aantonen dat hij zijn professionele ruimte heeft benut en geeft aan wat deze acties hebben bijgedragen aan de kwaliteit van onderwijs.	De student kan met een of meer voorbeelden aantonen dat hij zijn professionele ruimte heeft benut, geeft tevens aan wat deze acties hebben bijgedragen aan de kwaliteit van onderwijs en is in staat om zijn actie(s) te verklaren vanuit een breder perspectief op onderwijs.

Professionele doelen en beoogde ontwikkeling. (7.43)			
Onvoldoende	Voldoende	Goed	Uitmuntend
De student expliciteert de eigen professionele doelen en/of de beoogde ontwikkeling ten aanzien van deze doelen onvoldoende.	De student onderbouwt de motivatie en het belang van het professionele doel voor het onderwijs en onderbouwt de professionele doelen op grond van eigen kennis en ervaring.	De student onderbouwt de motivatie en het belang van het professionele doel voor het onderwijs en onderbouwt de professionele doelen op grond van eigen kennis, ervaring en inzichten van anderen.	De student onderbouwt de motivatie en het belang van het professionele doel voor het onderwijs en onderbouwt de professionele doelen op grond van eigen kennis, ervaring, inzichten van anderen en op grond van literatuur. Daarnaast koppelt de student het doel aan vernieuwing/kennisontwikkeling binnen het onderwijs.

Onderbouwing adhv bestudeerde literatuur (pi: 7.41)			
Onvoldoende	Voldoende	Goed	Uitmuntend
Bevindingen worden niet onderbouwd met literatuur en/of niet relevante literatuur	Bevindingen worden onderbouwd met literatuur uit de opleiding	Bevindingen worden onderbouwd met literatuur uit de opleiding en relevante literatuur van daarbuiten.	Bevindingen worden onderbouwd met literatuur uit de opleiding, relevante literatuur van daarbuiten en kanttekeningen worden geplaatst bij de bestudeerde literatuur.

Kritische- onderzoekende houding in dialoog met anderen. (pi: 7.41 / 7.42)			
Onvoldoende	Voldoende	Goed	Uitmuntend
De student stelt niet of nauwelijks kritische vragen tijdens de presentatie van medestudenten.	De student stelt kritische vragen tijdens de presentatie van medestudenten.	De student stelt kritische vragen tijdens de presentatie van medestudenten en houdt de gegeven antwoorden tegen het licht van de eigen visie.	De student stelt kritische vragen tijdens de presentatie van medestudenten, houdt de gegeven antwoorden tegen het licht van de eigen visie en onderbouwt deze op basis van literatuur.

Cesuur*			
Onvoldoende	Voldoende	Goed	Uitmuntend
Eén of meer onderdelen onvoldoende	Minimaal vier of meer onderdelen voldoende.	Vier of meer onderdelen goed en de overige onderdelen minimaal voldoende.	Vier of meer onderdelen uitmuntend en de overige onderdelen minimaal goed.

¹ Leraar zijn, (Onderwijsraad, 2013)

Bijlage 5 Hulpvragen ten behoeve van het eindgesprek

Visie op onderwijs

Inleiding

In Leraar zijn (Onderwijsraad, 2013, p. 7) wordt het volgende gezegd over de persoonlijke professionaliteit van leraren:

Professioneel handelen vereist dat men goed weet waarom men iets doet en wat men met het onderwijs voor de leerlingen op de eigen school nastreeft. Het gaat immers niet alleen om wat er in een situatie mogelijk is of zou moeten gebeuren, maar ook wat een leraar zelf wenselijk, waardevol of belangrijk vindt. Het bewust zijn en kunnen expliciteren van de eigen professionele waarden en doelen stelt leraren in staat om aan anderen goed uit te leggen wat ze belangrijk vinden in hun onderwijs en waarom. Van hieruit kunnen leraren hun handelen verantwoorden, gezag verwerven en met anderen (collega's, schoolleiding, ouders, enzovoort) de dialoog over hun keuzes aangaan.

Weten waar je voor staat verwijst naar een persoonlijke visie: je bent je bewust van wat echt belangrijk voor je is in het lerarenberoep en je weet dit te vertalen in concrete beelden van wat je wilt bereiken. Zo'n persoonlijke visie is geen kant en klaar product, maar iets dat vorm gaat krijgen, in dialoog met anderen, gedurende je loopbaan in het onderwijs en altijd in ontwikkeling zal blijven.

Als startbekwame leerkracht is het belangrijk dat je laat zien al eerste stappen te hebben gezet in het bewust nadenken over wat belangrijk voor je is en op welke manieren je denkt dat vorm te gaan geven in je onderwijs. Het gaat om de persoonlijke ontwikkeling naar een visie en niet om een mooi afgerond geheel. De volgende hulpvragen kunnen daarbij van pas komen.

Hulpvragen

1. Waar sta je voor?

- Wat vind je belangrijk in je onderwijs? Waarom, welke argumenten heb je en hoe stevig zijn die? Kun je je visie helder verwoorden?
- Welke kernwaarden horen daarbij? Wat zegt dit over jou?
- Waarom zou een school jou moeten kiezen?
- Hoe zorg jij ervoor dat de bij jouw visie behorende kwaliteit van je onderwijs verbetert?
- Hoe waarborg jij vanuit jouw visie jouw professionaliteit?
- Hoe zorg je ervoor dat je vanuit jouw visie op onderwijs voor dat je een meerwaarde bent voor leerlingen/collega's/ouders/school/jezelf?

2. Welke spanningsvelden zitten verborgen in je visie?

In het onderwijs bestaan niet veel waarheden: manieren van werken en doen die altijd geldig en juist zijn. Kenmerkend van onderwijs is dat er diverse spanningsvelden zijn waardoor leraren professionele keuzes moeten maken die niet altijd in overeenstemming met hun visie hoeven te zijn. Tevens bestaat een visie vaak uit idealen die hooggestemd kunnen zijn, terwijl de praktijk vaak weerbarstig en ingewikkeld is. Het is belangrijk om die spanningsvelden en ingewikkelde praktijkkwesities te onderkennen bij het verwoorden van je visie.

- Kun je kritisch kijken naar je eigen visie? Mogen anderen kritisch naar je visie kijken?

- Welke tegenvoorbeelden kun je bedenken bij jouw visie? Wanneer gaat jou visie niet op? Welke beperkingen en grenzen heeft jouw visie?
- Kun je advocaat van de duivel spelen? Door juist het tegenovergestelde van jouw visie te beweren en dit met goede argumenten te verdedigen?
- Welke concrete voorbeelden van het spanningsveld tussen ideaal en praktijk kun je geven bij jouw visie?
- Kun je bovenstaande vragen gebruiken om je visie te nuanceren en te verdiepen?

Persoonlijke professionaliteit binnen én buiten de klas

Hulpvragen

- Geef een voorbeeld van een praktijksituatie waarin je een eigen keuze hebt gemaakt op grond van ervaring en gedegen vakkennis.
- Welke vakkennis heb je daarbij benut (bronnen)?
- Welke argumenten heb je voor de gemaakte keuze vanuit deze bronnen?
- Waarin heb je in die situatie "praktische wijsheid" getoond?
- Op welke manier heb je collega's betrokken bij het maken van de keuze?
- Op welke manier heb je je keuze(s) verantwoord naar de betrokkenen?
- Op welke manier blijf je kritisch naar je eigen waarden en doelen kijken?
- Op welke manier blijf je in dialoog met anderen over je eigen waarden en doelen?
- Waar heb je gebruik gemaakt van nieuwe inzichten?
- Benoem een situatie waarin je een kritisch onderzoekende houding hebt getoond.
- Op welke manier blijf je werken aan het verder ontwikkelen van een kritisch onderzoekende houding?

Weten waar je voor staat en daarover in dialoog blijven met anderen

Hulpvragen:

- Waarom ben je leraar geworden?
- Wat is voor jou topkwaliteit van onderwijs?
- Welke criteria liggen hier voor jou aan ten grondslag? Waarom deze?
- Welke vakkennis/bronnen heb jij hierbij benut?
- Hoe zet jij de hoogst mogelijke kwaliteit van onderwijs neer in je groep? Geef voorbeelden.
- Waaruit blijkt dat het van hoge kwaliteit is? Welke vakkennis/bronnen heb jij hierbij benut?
- Op welke manier bespreek je je idealen, je visie t.a.v. het onderwijs met je collega's of andere betrokkenen? Geef een voorbeeld.
- In hoeverre heeft het gesprek je handelen als leraar beïnvloed?
- Hoe blijf je op de hoogte van actualiteiten en ontwikkelingen in het onderwijs?
- Op welke manier blijf je in dialoog met anderen over actualiteiten en ontwikkelingen in het onderwijs?
- Geef een voorbeeld waarin je een hierover een discussie hebt gevoerd met een collega.
- In hoeverre heeft het gesprek je handelen als leraar beïnvloed?
- Stel dat jij de minister van onderwijs bent. Wat wil je graag veranderen in onderwijsland?

Meer concreet:

- Wie wil je zijn als leraar als persoon en waarom?
- Geef een voorbeeld uit de praktijk waaruit blijkt dat jij die leraar bent?
- Wat vind je het meest wenselijk in het onderwijs in het pedagogisch handelen? Waarom vind je dat?
- Welke vakkennis/literatuur heb je hierbij benut? Waarom deze?
- Geef een voorbeeld uit de praktijk waarin je visie (ideaalbeeld) t.a.v. pedagogisch handelen tot uiting komt. Beargumenteer.
- Geef een voorbeeld van een situatie waarbij je de orde hebt hersteld in je groep. Hoe deed je dit en waarom op deze wijze? Welke vakkennis heb je hierbij benut?
- Wat vind je het meest wenselijk in het onderwijs in het didactisch handelen? Waarom vind je dat?
- Welke vakkennis/literatuur heb je hierbij benut? Waarom deze?
- Geef een voorbeeld uit de praktijk waarin je visie (ideaalbeeld) t.a.v. pedagogisch handelen tot uiting komt. Beargumenteer.
- Op welke wijze komt passend onderwijs in je lesgeven tot uiting. Waarom kies je hiervoor? Welke bronnen hebben je hierbij ondersteund en waarom?
- Er zijn vele nieuwe ontwikkelingen in het onderwijs: leren in units, T4L, The leader in me,.....
- Met welke ontwikkeling heb jij kennis kunnen maken in je lio of stage? In hoeverre heeft het je visie veranderd?
- Welke kritische dialoog met collega's heb jij hierover gevoerd. Geef een voorbeeld.
- In hoeverre heeft het je pedagogisch en didactisch handelen veranderd?

Ingewikkelde praktijkkwesities vragen om eigen, wijze keuzes

In ingewikkelde situaties en dilemma's binnen de beroepspraktijk moeten leraren steeds (snel) de juiste beslissingen nemen. Leraren wegen af hoe ze in hun situatie op de goede manier kunnen handelen. Ze maken hierbij gebruik van wat ze weten en kunnen. Daarnaast houden ze rekening met zowel collectieve als persoonlijke waarden en met de kenmerken van de specifieke praktijksituatie. Voor het goed (en snel) kunnen handelen hebben leraren een goed ontwikkeld praktisch oordeelsvermogen nodig: praktische wijsheid. Leraren wegen niet alleen af hoe ze de situatie oplossen, maar ook waarom dat in een specifiek geval de juiste oplossing is. Praktische wijsheid is sterk verweven met de persoon en het handelen van de individuele leraar en laat zich lastig expliciteren.

Denk aan; improvisatie, opmerkzaamheid, empathie, intuïtie, ratio, wisselwerking ervaring en theorie.

Praktische wijsheid: het goede doen op de goede manier.

- Geef een voorbeeld van een situatie waarbij je het goede hebt gedaan op de goede manier.
- Waarom heb je zo gehandeld?
- Waaruit blijkt dat je op de goede manier hebt gehandeld?
- Welke collectieve waarden spelen een rol bij deze manier van handelen?
- Welke persoonlijke kenmerken spelen een rol bij deze manier van handelen?
- Welke kenmerken van de praktijksituatie spelen een rol bij deze manier van handelen?

- Welke kenmerken van professionals die praktisch wijs zijn (Schwartz & Sharpe, 2010) zie je terug bij deze manier van handelen?

Schwartz en Sharpe (2010) formuleerden de volgende kenmerken van professionals die praktisch wijs zijn:

- Ze kennen de doelen van de activiteiten waarin ze betrokken is. Ze willen het juiste doen om deze doelen te bereiken; ze willen de behoeften van de mensen vervullen waaraan ze een dienst verlenen.
- Ze weten hoe ze moeten improviseren; ze kunnen conflicterende doelen afwegen en regels en principes interpreteren in het licht van de bijzonderheden van iedere specifieke situatie.
- Ze zijn opmerkzaam; ze weten hoe ze de sociale context moeten 'lezen' en weten hoe ze verder moeten kijken dan het zwart-wit van regels naar het grijze gebied in de situatie.
- Ze weten hoe ze het perspectief van de ander kunnen innemen; om de situatie te zien, zoals de ander dat doet en dus te begrijpen hoe de andere persoon zich voelt. Deze wisseling van perspectief is wat een wijs persoon in staat stelt om empathie te voelen voor anderen en beslissingen te maken die de behoeften van hun cliënten (patiënten, leerlingen) dienen.
- Ze weten hoe ze gevoel moeten verbinden aan ratio; ze vertrouwen op gevoelens die een aanwijzing geven wat belangrijk is om in een situatie te doen, en nemen dit mee in hun oordeel, zonder dat het het oordeel vervormt. Ze kunnen intuïtief voelen of 'gewoon weten' wat het juiste is om te doen, waardoor ze snel kunnen handelen wanneer een situatie daarom vraagt. Hun gevoelens en intuïties zijn goed ontwikkeld. Ze zijn ervaren; praktische wijsheid is een ambacht en ambachtsmensen ontwikkelen zich wanneer ze de juiste ervaringen hebben. Ze leren bijvoorbeeld goed luisteren door veel te luisteren.

Professionele ruimte

Begripsverkenning obv de tekst

- Wat versta jij onder het begrip 'professionele ruimte' (PR)? (6.1)
- Wat wordt genoemd als ultiem doel van het benutten van PR? (6.1)
- Binnen welke kaders kan invulling gegeven worden aan de PR? (6.1)
- Welke slaagfactoren voor het creëren van PR worden genoemd? (6.2)
- Geef een voorbeeld van 'gespreid leiderschap' (6.2)

Jouw mening en ervaring

- In hoeverre vind je het belangrijk dat leraren hun PR benutten?
- Geef eens voorbeelden van PR binnen en buiten de klas?
- Welke rol spelen (jouw) persoonlijke eigenschappen bij het zoeken naar PR?
- Welke verband zie je tussen gebruik maken van PR en het verbeteren van de onderwijskwaliteit?
- Op welke manier(en) werd door de directie van jouw school het gebruiken van PR gestimuleerd?
- Kun je een voorbeeld noemen waaruit blijkt hoe jij je PR hebt gezocht binnen of buiten je klas?
- Op welke manier je hierbij verbinding gezocht met collega's?
- In hoeverre moest je rekening houden met gevoeligheden of weerstanden binnen het team?
- Hoe ben je hiermee om gegaan?
- Wat is het resultaat geweest van het gebruik maken van je PR voor de onderwijskwaliteit?

Kritisch-onderzoekende leraren blijven zich ontwikkelen

De professionele ontwikkeling van een leraar staat nooit stil. De complexiteit en dynamiek van het leraarschap is de laatste jaren steeds meer toegenomen, daarom is het voor de leraar belangrijk om bij te blijven bij de ontwikkelingen in de maatschappij, in de vakinhoud en -didactiek. Professioneel handelen vraagt van leraren dat ze kritisch blijven nadenken of ze de juiste dingen doen op de goede manier en of ze hiermee gewenste professionele doelen bereiken. Ook het kritisch onderzoeken van eigen handelen helpt leraren om de vaak impliciete waarden en praktische wijsheid, waaruit ze handelen, te ontwikkelen.

Persoonlijke professionaliteit

Persoonlijke professionaliteit vereist dat leraren eigen keuzes tegen het licht houden en reflecteren of dit de juiste, verantwoorde keuze is. Presenteer een concrete situatie vanuit je stageklas of -school waarin je kritisch naar je eigen handelen keek en (samen met anderen) besproken hebt hoe het anders of beter kan. Gebruik hierbij de volgende hulpvragen:

- Welke behoeftes hadden de leerlingen/de school/het team op dat moment?
- Hoe heb jij als leraar gehandeld in de gekozen praktijk situatie?
- Waarom heb je dat op deze manier gedaan?
- Wat was je doel?
- Welke theorie geeft jou inzicht in de keuze die je hebt gemaakt?
- Tot welk resultaat heeft jouw handelen geleid?
- Waarom was jouw handelen in deze situatie de juiste keuze? Of waarom was het niet de juiste keuze?
- Hoe heb je de hulp ingezet van collega's of andere experts om jouw keuze te evalueren?
- Wat hebben de inzichten en kennis van collega's jou opgeleverd?
- Zou je ook andere keuzes gemaakt kunnen hebben? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?
- Wat vonden collega's of andere experts van jouw keuze?